

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Ivan Jarmer

DISCIPLINÁRNÍ PŘESTUPKY STUDENTŮ VYSOKÝCH ŠKOL

Diplomová práce

Olomouc 2017

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Disciplinární přestupky studentů vysokých škol* vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Kojetíně dne 28. června 2017

Ivan Jarmer

Poděkování

Děkuji vedoucí své diplomové práce, JUDr. Monice Horákové, Ph.D., za cenné rady, trpělivost a odborné vedení.

Obsah

Úvod.....	5
1 Vysokoškolská samospráva	8
1.1 Samospráva.....	8
1.2 Vysoká škola.....	11
1.3 Vnitřní předpisy veřejné vysoké školy.....	13
2 Disciplinární přestupek studenta vysoké školy.....	16
2.1 Pojem disciplinárního správního deliktu a jeho vymezení vůči správnímu deliktu	16
2.2 Vymezení pojmu disciplinární přestupek studenta vysoké školy.....	18
2.3 Subjekt disciplinárního přestupku.....	22
2.4 Subjektivní stránka disciplinárního přestupku.....	25
2.5 Objekt disciplinárního přestupku.....	29
2.6 Objektivní stránka disciplinárního přestupku.....	30
3 Disciplinární řízení	32
3.1 Disciplinární komise.....	34
3.2 Disciplinární odpovědnost	35
3.3 Sankce.....	39
3.4 Disciplinární rozhodnutí.....	41
Závěr.....	44
Zdroje	47
Monografie.....	47
Odborné články.....	48
Právní předpisy.....	49
Judikatura	49
Internetové zdroje.....	50
Shrnutí.....	51
Abstract	52

Úvod

Téma disciplinární přestupky vysokých škol jsem si vybral jako téma diplomové práce, jelikož se jedná o právní problematiku, která se může dotknout kterékoliv osoby studující na vysoké škole, a to především ve svých negativních následcích v případě vyloučení studenta ze studia. Jedná se o problematiku, která prozatím důkladnější akademické pozornosti z hlediska zpracování právní teorií nikterak nekypí. Jde o téma, kterému chybí důkladnější zpracování z hlediska právních norem a také k němu neexistuje žádná podrobná ani obsáhlá judikaturní činnost soudů. Z mého pohledu, se jedná o neustále aktuální problém, jelikož zde figuruje jakási „libovůle“ vysokých škol, která není zákonem dostatečně ošetřena. Téma této práce jsem si zvolil také především pro svou rozmanitost možností, kterými lze na danou problematiku nahlížet.

Cílem této práce bude vymežit pojem disciplinárního přestupku studenta vysoké školy a analyzovat jeho skutkovou podstatu z hlediska obecných i zvláštních znaků. Disciplinární přestupek studenta vysoké školy bývá mnohdy spojován s určitými negativními následky, a to především v rovině subjektivního práva studenta na vzdělání, jelikož zde za určitých podmínek dochází k ukončení studia v důsledku spáchání disciplinárního deliktu. Dále se budu v této práci zabývat vymezením toho, kdy a za jakých podmínek může vysoká škola na své půdě vydávat vnitřní předpisy k úpravě vnitřních poměrů a také toho, jak a mezi jakými subjekty probíhá disciplinární řízení a co je jeho výsledkem.

Z hlediska časového se jedná o vymezení právní problematiky aktuální, a to především v kontextu zákona o vysokých školách, tedy zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017. Práce zahrnuje nejen analýzu pojmu disciplinární přestupek studenta vysoké školy, ale obsahuje i komparaci a zobecnění skutkových podstat různých disciplinárních přestupků, které se nejčastěji objevují v disciplinárních řádech a jiných předpisech vysokých škol. Tato práce poukazuje na určité problémy, které jsou spojeny se strohostí právní úpravy i s laxním přístupem škol k této problematice.

Tato diplomová práce obsahuje použité zdroje monografické, odborné články, judikaturu, internetové zdroje a zákony. Jak jsem již avizoval výše, toto téma není příliš zpracované ani po stránce právní teorie, tedy neexistují k tomuto tématu speciální a ucelená knižní publikace, tak není příliš rozebrané ani v rámci judikaturní činnosti. Při volbě zdrojů jsem se vždy musel zaměřit na jednotlivé fragmenty řešené problematiky, v rámci které jsem následně uzpůsobil jejich výběr. Analogicky jsem se snažil využívat i zdroje publikované v rámci příbuzných odvětví, tedy v mém případě se jedná o zdroje z trestního práva, a aplikovat je na rozebrání skutkové podstaty

disciplinárního přestupku studenta vysoké školy. Zaměřil jsem se na články v odborných časopisech a judikaturu, která bohužel svou četností v této oblasti nikterak nepřekypuje. Dosavadní zpracování tématu považuji za nedostatečné, čemuž nasvědčuje i nízký počet odborných publikací a článků, které by se danou problematikou uceleně zabývaly.

Práci jsem systematicky rozdělil do tří hlavních kapitol, které na sebe vzájemně navazují a utvářejí tak ucelený a srozumitelný text. V první kapitole rozebírám povahu vysokých škol a problematiku utváření vnitřních předpisů. Ve druhé kapitole jsem se zaměřil na vymezení disciplinárního přestupku studenta vysoké školy. Zabývám se zde vymezením znaků skutkové podstaty disciplinárních přestupků. Snažím se vymežit znaky obecné a znaky zvláštní. Dále zde nastiňuji určité problémy, které mohou nastat v souvislosti se stanovením toho, které jednání je postižitelné jako disciplinární delikt a které jednání by postihováno být nemělo. Ve třetí kapitole se zabývám problematikou disciplinárního řízení s akcentem na disciplinární odpovědnost

a disciplinární rozhodnutí. Pokud bych měl navrhnout další možnosti zkoumání tohoto tématu, rozhodně by stálo za hlubší analýzu rozpracovat možnou duplicitu trestání v rámci disciplinárního řízení na poli vysoké školy vůči jiným odvětvím, dále pak v této souvislosti i prolomení zásady presumpce nevin. Možnost dalšího zkoumání též vidím u speciálních znaků skutkové podstaty disciplinárního deliktu. Obecně je u tohoto tématu možný posun kterýmkoliv směrem, jelikož jak jsem již několikrát zmiňoval, odbornější přístup k problematice disciplinárního trestání studentů stále chybí.

Primární metodu, kterou jsem při tvorbě této diplomové práce využil, je analýza. Dále jsem se v této práci uchýlil ke komparaci, především při stanovování obecných znaků skutkových podstat disciplinárních přestupků. Snažil jsem se srovnat jednotlivé skutkové podstaty disciplinárních přestupků různých vysokých škol. Metodu, kterou jsem při tvorbě diplomové práce dále využil, je metoda analogie, kdy jsem aplikoval poznatky z jiných právních odvětví na problematiku disciplinárních přestupků. V návaznosti na strukturu a členění diplomové práce jsem si zvolil tři výzkumné otázky. První výzkumná otázka zní: Za jakých podmínek a v jaké formě může vysoká škola vydávat své vnitřní předpisy? K této výzkumné otázce byla stanovena hypotéza, že možnost vydávat vnitřní předpisy vysoké škole umožňuje zákon ve formě podzákonných aktů. Druhá výzkumná otázka zní: Jaké jsou znaky skutkové podstaty disciplinárního přestupku? K této výzkumné otázce byla stanovena hypotéza, že disciplinární přestupek studenta vysoké školy vykazuje obdobné znaky, jako znaky skutkové podstaty trestného činu, či přestupku. Třetí výzkumná otázka zní: Jaké náležitosti musí splňovat disciplinární rozhodnutí k tomu, aby mohlo být vydáno v rámci disciplinárního řízení a který

orgán jej vydává. K této výzkumné otázce se pojí hypotéza, že disciplinární rozhodnutí musí obsahovat jednak znaky obecné a jednak znaky zvláštní. Musí být též vydáno specifickým orgánem, disciplinární komisí.

1 Vysokoškolská samospráva

1.1 Samospráva

Pojem samospráva je v právní nauce mnohdy definován jako forma veřejné správy, která se zabývá správou vlastních záležitostí určitým organizačním uskupením lidí, korporací. Klíčovým prvkem je samostatnost. Ta vychází z určité nezávislosti na státní moci, kterou představuje její nepodřízenost orgánům správy prováděnou státem.¹ Samospráva je pojem, který je v právní nauce definován několika způsoby, proto ani toto vymezení nemusí být zdaleka jediné.

Koudelka hovoří o samosprávě jako o druhé nejdůležitější větvi veřejné správy hned vedle správy státní, jejímž nedílným znakem je konkurenční povaha vymezená vůči subjektům, které jsou nositeli veřejné moci. Toto rozdělení je pak důležité z hlediska dělby veřejné moci ve státě, čímž zabraňuje možnému zneužití této moci. Samosprávu můžeme definovat i prostřednictvím jejích základních prvků. Ty Koudelka spatřuje především v území, na kterém působí, nebo v lidské činnosti, v existenci osob podřazených pod tuto samosprávu, v existenci právnické osoby, která byla samosprávnou povahou nadána a ve vlastním hospodaření s rozpočtem.

V samosprávě se nepreferuje individuální řízení věcí, upřednostňuje se řízení kolegiální. Samospráva se vyznačuje i vlastní právní normotvorbou.²

Sládeček se ve své učebnici snaží popsat pojem samosprávy skrze její definiční znaky, jelikož vyčerpávající definice ve své podstatě neuvádějí do jisté míry přesnou představu o tomto pojmu. Charakteristickým pojmem určujícím vlastnost samosprávy je její decentralizace. Decentralizaci pak chápeme jako přenesení výkonu jistých záležitostí, které spadají do rukou orgánům veřejné moci na subjekty, které jsou od těchto orgánů odlišné, tedy na veřejnoprávní korporace.³ Korporaci chápeme jako institucionalizované sdružení osob, jež spojuje cíl v podobě realizace určitého zájmu. Je zřízena buďto zákonem anebo též může být zřízena rozhodnutím veřejného orgánu. Důležitým znakem je, že korporace má vlastní právní subjektivitu.⁴

---

¹ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, xxii, s. 969.

² KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 21.

³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. s. 318.

⁴ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 18.

Decentralizace, jakožto projev principu subsidiarity však není jediným definičním znakem. Dalším určujícím rysem je, že samosprávu vykonávají subjekty odlišné od státu, tedy ji vykonávají veřejnoprávní korporace. Tyto korporace pak hospodaří s vlastním majetkem, mají vlastní příjmy i výdaje. Veškeré fungování samosprávy je prováděno na základě zákona a jiných právních předpisů.⁵

Samospráva spočívá na partnerském vztahu mezi státem a veřejnoprávní korporací, který vychází z plurality názorů v demokratickém státě. Tyto samosprávné nestátní subjekty pak vykonávají vymezené úkoly, které na ně stát přenesl. Samospráva tak může realizovat vlastní samosprávnou moc. Samospráva disponuje mocenskou pravomocí rozhodování v otázkách, o nichž má pravomoc rozhodovat. Má tak v určitých mezích právo k tvorbě vlastních mocenských aktů a k jejich následnému výkonu. Samospráva se vůči adresátům projevuje především jako činnost řídicí.⁶

Specifickým rysem samosprávy je činnost podzákonná a nařizovací. Jak již bylo zmíněno výše, samospráva se při své činnosti řídí zákony a svými mocenskými akty. Ve vztazích, ve kterých vystupuje samosprávné společenství, nejedná jménem státu, nýbrž vystupuje samo za sebe. Hranice, ve kterých je samosprávné společenství spravováno, se nazývá působností. Působnost nám tak vytyčuje, vůči jakému okruhu adresátů daná samosprávná entita vystupuje. Samosprávné společenství nemůže nikdy vystupovat nad rámec své působnosti, samosprávné vztahy tedy nutně musejí směřovat dovnitř.⁷

Samospráva jako taková je také určena jejím bližším členěním. Samospráva v sobě zahrnuje samosprávu územní, profesní (zájmovou) a samosprávu ostatní.⁸ K jinému dělení se vymezuje třeba Hendrych, který dělí samosprávu na územní a zájmovou. Pod zájmovou samosprávu pak podřazuje jak profesní samosprávu, tak samosprávu vysokoškolskou. Zvláště pak vymezuje ostatní veřejnou správu, u které nelze tvrdit, že jde o plně samosprávné uskupení. Zařazuje zde uskupení, jehož cílem je plnění veřejných služeb (Česká televize, Český rozhlas,

---

⁵ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. s. 317–319.

⁶ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 8., dopl. a aktualiz. vyd., (V nakl. Doplněk 3.). Brno: Doplněk, 2012, s. 66–67.

⁷ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 8., dopl. a aktualiz. vyd., (V nakl. Doplněk 3.). Brno: Doplněk, 2012, s. 69.

⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. s. 319.

fundace, ústavy, spolky...).⁹

Také Koudelka ve svém článku zařazuje vysokoškolskou samosprávu mezi samosprávu zájmovou.¹⁰ Ve své práci pro lepší ilustraci se budu snažit vymezit samosprávu dle Sládečkova dělení.

Podstatným znakem územní samosprávy je, že je vykonávána obecními zřízeními a krajskými zřízeními a tyto zřízení ji vykonávají v zájmu rozvoje svého území a pečují tak o blaho občanů.¹¹ Profesní samospráva je charakteristická tím, že souvisí s výkonem svobodného povolání. Výkon určitého povolání je pak spjato se členstvím v dané profesní korporaci. Samo členství

pak bývá spjato se splněním dalších podmínek, zejména s dosažením určitého vzdělání, získání potřebné doby praxe, či úspěšné absolvování specifických zkoušek požadovaných danou komorou. Členové komory nejsou vázáni jen právními předpisy, ale taky tzv. stavovskými předpisy, které vydává komora v rámci své pravomoci svěřené zákonem. Dalším specifikem profesní samosprávy je dohled, který vykonává nad svými členy. Dohled vykonává nejen nad dodržováním předpisů a řádů, ale taky nad kvalitou poskytovaných služeb.¹²

Ostatní správa je pak charakteristická svou neúzemní povahou. Dělíme ji na samosprávu školskou a samosprávu vysokých škol neboli samosprávu akademickou. Tyto útvary se vyznačují svým smíšeným charakterem, což znamená, že se jedná o částečně nesamosprávné útvary, kde některé orgány podléhají výkonu státní správy, případně samosprávě obecní, či krajské. Školská samospráva se řídí školským zákonem.¹³ Samospráva je pak vykonávána prostřednictvím školské rady.¹⁴ Vysokoškolská samospráva je upravena zákonem o vysokých školách.¹⁵ Jak bylo uvedeno výše, nejedná se o zcela samosprávný subjekt, proto vykonává samosprávnou působnost

---

⁹ HENDRYCH, Dušan. *Správní věda: teorie veřejné správy*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, s. 150–151.

¹⁰ KOUDELKA, Zdeněk. Zájmová samospráva a její předpisy. *Bulletin advokacie*. 2001, č. 5, s. 8.

¹¹ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. s. 327–328.

¹² SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. s. 333–334.

¹³ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ FILIP, Jan. *Ústavní právo České republiky*. 4. opr. a dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. s. 506.

¹⁵ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

pouze v taxativně stanovených oblastech vymezených zákonem.¹⁶ Detailnější vymezení problematiky vysokoškolské samosprávy bude rozebráno v následující kapitole.

1.2 Vysoká škola

Vysoké školy si z hlediska historického prošly poměrně složitým vývojem. Před rokem 1918 byly vysoké školy součástí státní správy a byly tedy chápány jako státní ústavy. Situace se začala měnit po roce 1918, kdy docházelo ke změně charakteru vysokých škol a docházelo k posunu od státního ústavu, tedy od správy státní, k veřejnoprávním korporacím s prvky samosprávy. Vývoj postavení vysokých škol byl také ovlivněn především politickým režimem dané doby. K posunu k demokratizaci vysokých škol začalo docházet především po roce 1989, kdy docházelo k postupnému rozvoji demokratických svobod v oblasti vzdělávání a vědeckého bádání. To vše přispělo k současné podobě vysokého školství.¹⁷

Vysoká škola je nejvyšším článkem vzdělávací soustavy, tedy spadá pod realizaci terciálního vzdělávání. Jedná se o instituci, která v České republice realizuje rozvoj výchovné a vzdělávací činnosti, činnost výzkumnou, uměleckou a vědeckou.¹⁸ Veřejná vysoká škola a státní vysoká škola se zřizuje zákonem¹⁹ a v jeho mezích je nadána samosprávnou působností. Tu vykonává především vůči akademické obci, která se skládá z akademických pracovníků a studentů. Realizace samosprávy akademické obce je vykonávána prostřednictvím dosazených akademických orgánů – akademického senátu fakulty a školy, děkana, rektora, vědecké rady a disciplinární komise.²⁰ Nelze však opomenout fakt, že tato samosprávná působnost je omezena moci státní. Na celostátní úrovni vykonává státní správu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, jež

---

¹⁶ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 344.

¹⁷ NEDOROST, Libor. *Právní úprava vysokého školství*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003, s. 5.

¹⁸ SLÁDEČEK, Vladimír, Olga POUPEROVÁ. *Správní právo: zvláštní část:: (vybrané kapitoly)*. Praha: Leges, 2011, s. 183.

¹⁹ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

²⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde Praha, 2008, s. 299.

vykonává svou působnost v oblasti vysokého školství, která je vymezena v ustanoveních zákona o vysokých školách, a také v kompetenčním zákoně.²¹

Listina základních práv a svobod ve svém čl. 33 odst. 2 garantuje právo na bezplatné vysokoškolské vzdělání, to je však podmíněné jak schopnostmi občana, tak možnostmi dané společnosti. Pro tento účel jsou zřízeny veřejné vysoké školy. Je však možno poskytovat i vysokoškolské vzdělání za úplatu a díky tomu mohou poskytovat terciální vzdělání i soukromé vysoké školy. Specifickým příkladem jsou státní vysoké školy. Jejich existence je vynucena potřebou vzdělávání odborníků v oboru policejním a vojenském.²² Z hlediska dalšího dělení je možné dělit vysoké školy na školy univerzitní a neuniverzitní, kdy školy univerzitní mohou uskutečňovat všechny typy studijních programů a školy neuniverzitní uskutečňují převážně bakalářské studijní programy a jen v určitých případech studijní programy magisterské. Neuniverzitní vysoké školy pak nemohou používat označení univerzita ani se nemohou členit na fakulty.²³

Akademická samospráva je typická pro svá práva a svobody. Ty jsou garantovány v §4 zákona o vysokých školách. Spadají mezi ně svoboda vědy, výzkumu, umělecké tvorby a zveřejňování jejich výsledků, dále pak svoboda výuky založená na otevřenosti a prezentaci názorů, svobodná volba studia a vyjadřování vlastního názoru a v neposlední řadě právo akademické obce volit zastupitelské orgány a konání akademických obřadů a užívání akademických insignií.²⁴

Samosprávný charakter vysoké školy vychází zejména z §6 zákona o vysokých školách. Ten taxativně vymezuje oblasti, ve kterých vysoká škola vykonává samosprávnou pravomoc. Do pravomoci vysokých škol spadá zejména určování počtu přijatých studentů ke studiu, určování podmínek pro přijetí, tvorba a uskutečňování studijních programů, ustanovování samosprávných akademických orgánů vysoké školy, stanovení výše poplatků za studium, rozhodování o právech a povinnostech studentů a jiné. Orgány státu pak mohou zasahovat do výkonu vysokoškolské samosprávy pouze pokud tak stanoví zákon a v jeho mezích.²⁵

---

²¹ Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²² JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo: zvláštní část : studijní text pro bakaláře*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 127.

²³ JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo: zvláštní část : studijní text pro bakaláře*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 133.

²⁴ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

²⁵ §6 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

Vysokou školu pak můžeme vnímat ve smyslu právním nebo ve smyslu sociálním. Pokud bychom se měli bavit o vysoké škole ve smyslu sociálním, pak bychom ji měli vnímat jako sociální útvar, jehož primárním účelem je poskytování univerzitního vzdělání a snaha o propojení vědy s výukou. Univerzitou v právním smyslu pak chápeme stav, kdy poskytování onoho účelu vzdělávání je poskytováno především v jakémsi právním rámci, jež slouží k zabezpečení fungování univerzit a k dosahování jejich cílů.²⁶

Pro akademickou samosprávu má zásadní význam majetkový substrát. Veřejná vysoká škola je veřejnoprávní korporací hospodařící s vlastním majetkem a rozpočtem. Na fungování vysokých škol má zásadní vliv ekonomická podpora státu. Tato ekonomická podpora má zásadní význam v závislosti této korporace na státní moci z hlediska financování. Vysoká škola je oprávněna čerpat finanční příspěvek od státu pouze k účelu, jehož má být dosaženo.²⁷

Z výše zmíněného je patrné, že právní povaha vysokých škol je velice problematická. I v současné době vznikají diskuze, zda se vysoké školy v určitých aspektech nepřibližují formě veřejného ústavu, než že bychom hovořili čistě o povaze veřejnoprávní korporace.²⁸ Je však nutné říci, že úkolem vysokých škol je též ochrana akademických práv a svobod a k jejich uplatnění je nutná určitá míra nezávislosti.²⁹ Z hlediska nejvýznamnější interference státu do vysokoškolské samosprávy je pak významná činnost udělování akreditace studijním programům.³⁰ K plné realizaci vysokoškolské samosprávy dochází především na veřejných vysokých školách. V podobě přizpůsobené povaze a druhu škol se uplatňuje vysokoškolská samospráva i u vysokých škol státních a škol soukromých.³¹

1.3 Vnitřní předpisy veřejné vysoké školy

---

²⁶ BERAN, Karel. Právní povaha univerzity. *Právník*. 2005, roč. 144, č. 3, s. 260.

²⁷ HAVLAN, Petr, NEUMANNOVÁ, Hana. Veřejné vysoké školy jako subjekty vlastnického a jiných majetkových práv. *Právní rozhledy*, 2006, č. 6, s. 199 a násl.

²⁸ BERAN, Karel. Právní povaha univerzity. *Právník*. 2005, roč. 144, č. 3, s. 283.

²⁹ BERAN, Karel. *Právníkové osoby veřejného práva*. Praha: Linde, 2006, s.125.

³⁰ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. s. 346.

³¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde Praha, 2008, s. 299.

Vydávání vlastních předpisů spadá do práva autonomní normotvorby. Ta se vyznačuje především tím, že jsou tímto právem nadány korporace ve své vlastní samostatné působnosti. Vlastní normotvorba samosprávných organizací je pak vydávána a vykonávána prostřednictvím svých ustavených orgánů. Na základě oněch vydaných statutárních předpisů pak mohou orgány organizací regulovat záležitosti, které spadají do působnosti jim vymezené zákonem. Obecně platí, že tyto akty autonomní normotvorby nemohou regulovat okruhy mimo dané společenství, tedy v našem případě mimo veřejnoprávní korporaci vysokoškolského typu. Z toho plyne, že ony předpisy mohou zavazovat jen osoby, jejichž účast v korporaci vznikla na základě členství.³²

Vnitřní předpisy veřejné vysoké školy mají především povahu organizační. Organizační povaha předpisu vyplývá z jeho účelu, tím je upravení vztahů uvnitř veřejnoprávní korporace a zabezpečit tak její efektivní fungování. Tyto předpisy nemají povahu předpisů právních, to vyplývá z toho, že nejsou závazné mimo organizační společenství. Vnitřní předpisy upravují poměry uvnitř korporace, a to v mezích, které zákon samosprávné instituci přiznává. Zákon může také stanovit, kde je určitý samosprávný subjekt povinen vydat určitý vnitřní předpis a upravit

si tak vlastní záležitosti touto vyžadovanou formou. Tak je tomu i u zákona o vysokých školách.³³

Zákon o vysokých školách v §17 stanoví, které předpisy je veřejná vysoká škola povinna vydat. Mezi tyto předpisy patří zejména statut veřejné vysoké školy, volební a jednací řád akademického senátu veřejné vysoké školy, vnitřní mzdový předpis, jednací řád vědecké rady, řád výběrového řízení pro obsazování míst akademických pracovníků, studijní a zkušební řád, stipendijní řád, disciplinární řád pro studenty, pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností veřejné vysoké školy, další předpisy, pokud tak stanoví statut veřejné vysoké školy.

I jednotlivé fakulty mohou vydávat vnitřní předpisy, které upravují jejich organizační záležitosti a jsou v mezích zákona. Výčet jednotlivých předpisů fakulty je oproti předpisům veřejné vysoké školy poněkud užší, ovšem v mnohém se shoduje. Mezi fakultní předpisy patří statut fakulty, volební a jednací řád akademického senátu fakulty, jednací řád vědecké rady, disciplinární řád, další předpisy, pokud tak stanoví statut fakulty.³⁴

---

³² SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. s. 65.

³³ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, xxxiv, s. 188.

³⁴ § 17 a §33 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

Vnitřní předpisy veřejné vysoké školy jsou schvalovány samosprávným orgánem, tím je v tomto případě akademický senát veřejné vysoké školy, který je tvořen členy akademické obce veřejné vysoké školy. Na fakultní úrovni jsou vnitřní předpisy schvalovány akademickým senátem fakulty. Státní a soukromé vysoké školy přijímají své vnitřní předpisy taktéž v mezích zákona. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vykonává dozor nad vysokým školstvím v tom rozsahu, že všechny předpisy vysokých škol podléhají jeho registraci.³⁵ Ministerstvo rozhodne o registraci vnitřního předpisu ve lhůtě 90 dnů od doručení žádosti o registraci. Vyznačením kladného rozhodnutí na stejnopisu vnitřního předpisu nabývá tento předpis platnosti. V případě, že je vnitřní předpis v rozporu se zákonem, vydá o tom ministerstvo rozhodnutí o zamítnutí registrace.³⁶

Předpisy vysokých škol mají svou povahou nutně podzákonný charakter. Delegace této podzákonné normotvorby však tak jak u samosprávy územní nepochází z Ústavy, nýbrž má zákonný základ. Bez tohoto zákonného substrátu by nebylo možné vnitřní předpisy vysoké školy vydávat, jelikož povinnosti soukromým osobám lze toliko ukládat pouze zákonem a v jeho mezích. Dvořáček ve svém článku také velice zajímavě rozebírá závaznost a mocenské působení vnitřních předpisů. Poukazuje na to, že i samosprávné organizace, potažmo vysoké školy, byly nadány nejen samosprávou, ale také správou veřejnou, proto se na dané vnitřní akty nemůžeme dívat pouze jedním kritickým pohledem, a to jako na akt samosprávy, ale musíme tyto předpisy hodnotit i jako akty veřejné správy, jelikož i tato veřejná správa byla právě na vysoké školy ve své omezené míře přenesena.³⁷

Názory na povahu předpisů samosprávných organizací se liší. Někteří autoři³⁸ mají názor, že se jedná o předpisy právní, tudíž že se jedná o pramen práva. S tímto názorem se však neshoduje ani Sládeček³⁹ a ani Koudelka.⁴⁰ Sládeček svůj názor opírá o argument, že zde není onen směr, tedy že pokud se jedná o předpis právní, není tento názor podporován ani v judikatuře správních soudů a ani v judikatuře Ústavního soudu. Právní předpis může být pramenem práva pouze tehdy, pokud má státem uznanou formu, což znamená, že musí být řádně publikován a že musí být státem vynutitelný. Vnitřní předpisy jsou vydávány samosprávnou

---

³⁵ JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo: zvláštní část*. 6. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 128.

³⁶ SLÁDEČEK, Vladimír a Olga POUPEŘOVÁ. *Správní právo: zvláštní část: (vybrané kapitoly)*. Praha: Leges, 2011, s. 191–192.

³⁷ DVOŘÁČEK, Dan. Právní povaha předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*. 2006, roč. 14, č. 24, s. 882 a násl.

³⁸ DVOŘÁČEK, Dan. Právní povaha předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*. 2006, roč. 14, č. 24, s. 882 a násl.

³⁹ SLÁDEČEK, Vladimír. Ještě k povaze předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*. 2008, roč. 16, č. 4, s. 130.

⁴⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde Praha, 2008, s. 300.

korporací, tedy subjektem odlišným od státu. Je tedy výsledkem autonomní činnosti veřejnoprávní korporace. Je tedy zřejmé, že vnitřní předpisy nemohou být obecně závazné.⁴¹

Vnitřní předpisy vysoké školy tvoří základní rámec pro rozhodování o právech a povinnostech studentů na dané vysoké škole. Jejich porušení ze strany studenta může vést v disciplinárním řízení až k vyloučení studenta pro spáchání disciplinárního přestupku. Vnitřní předpisy vysoké školy mají jen a pouze omezenou působnost. Nelze postihnout studenta za disciplinární přestupek na dvou různých školách, pokud by jej spáchal pouze na jedné z nich. Tento argument hovoří v neprospěch povaze vnitřních předpisů vysoké školy, jako předpisů právních. Chybí zde základní charakteristický znak právního předpisu, a tím je jeho obecná závaznost.⁴²

2 Disciplinární přestupek studenta vysoké školy

Disciplinární přestupek se řadí svým vymezením mezi delikty správní, proto by bylo vhodné na začátku této kapitoly vymezit podstatu správního deliktu jakožto zobecnění dané problematiky. Slovo přestupek je v této problematice vnímáno jako synonymum pro slovo delikt, jenž představuje protiprávní jednání povahy trestněprávní, správní, soukromoprávní, či disciplinární.⁴³

2.1 Pojem disciplinárního správního deliktu a jeho vymezení vůči správnímu deliktu

Správní delikt je pojem, který v sobě zahrnuje jednotlivé druhy správních deliktů. Legálně není tento pojem nikterak definován, oproti pojmu přestupek, či trestný čin.⁴⁴ Ustálenou praxí a analytickými metodami se však zažila definice správního deliktu: „*Protiprávní jednání, jehož znaky*

---

⁴¹ SLÁDEČEK, Vladimír. Ještě k povaze předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*. 2008, roč. 16, č. 4, s. 132–133.

⁴² KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde Praha, 2008, s. 300–301.

⁴³ HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. Praha: nakladatelství C. H. Beck, 2003, s. 131.

⁴⁴ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. ledna 2006, sp. zn. 5 As 4/2005.

*jsou stanoveny zákonem, za které ukládá správní orgán trest stanovený normou správního práva.*⁴⁵ S touto definicí se pak v jednom ze svých rozhodnutí ztotožňuje i Nejvyšší správní soud.⁴⁶

Jak již bylo řečeno výše, správní delikty lze dělit podle různých znaků. Způsobů dělení správních deliktů je několik, každý autor je dělí dle různých hledisek a kritérií. Já se uchýlím k členění na přestupky, správní disciplinární delikty, správní pořádkové delikty a jiné správní delikty, mezi které patří správní delikty fyzických osob, správní delikty právnických osob a správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob.⁴⁷

Správní delikty jsou charakteristické pro své obecné pojmové znaky. Ty jsou spatřovány především v jednání, které může být projevováno jak konáním, tak opomenutím, v protiprávnosti, v odpovědné osobě, trestnosti, zavinění a stanovení konkrétní skutkové podstaty⁴⁸ Mates tyto pojmové znaky správního deliktu ještě rozšiřuje a spatřuje tak obecné znaky v protiprávnosti, škodlivosti, zákonném vyjádření skutkové podstaty, objektu, objektivní stránce, subjektu, subjektivní stránce, trestnosti a v zákonném zmocnění k uplatnění odpovědnosti v rámci veřejné správy.⁴⁹

Je vhodné zmínit, že pojem správního deliktu je kategorií trestního práva v širším slova smyslu, tudíž není možno naplnit pouze formální znaky správního deliktu, ale je nutno naplnit znaky materiální. Správní orgán je tedy povinen zkoumat naplnění určitého stupně společenské škodlivosti, nejen zkoumat spáchaný správní delikt z hlediska naplnění formálních znaků. Musí tedy zkoumat také naplnění znaků materiálních.⁵⁰

Otázkou zůstává, jaký je rozlišovací znak mezi deliktem správním a deliktem soudním. Diferenčních kritérií, kterých je v této souvislosti spatřováno, je hned několik. Jedna ze zásadních rovin názorů se ubírá ke stanovisku, že zde záleží výhradně na rovině kompetenční. Můžeme tedy říci, že přenesením působnosti na veřejnoprávní korporaci se tato samosprávná organizace ujímá oněch pravomocí v rozsahu, které na ni zákon přenesl a ke kterým se zavázala. Dalším rozdílem je hledisko závažnosti. Roli zde hraje chráněný zájem, který mnohdy nepřevyšuje danou veřejnoprávní korporaci, proto je důležité nahlížet na daný objekt, škodlivost

---

⁴⁵ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualiz. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 201.

⁴⁶ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2007, sp. zn. 8 As 17/2007.

⁴⁷ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, xxxiv, s. 302.

⁴⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualiz. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 201.

⁴⁹ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010, xxii, s. 13.

⁵⁰ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 31. října 2008, sp. zn. 7 Afs 17/2008.

jednání

a důsledek uložení sankce z pohledu dané korporace.⁵¹

Disciplinární přestupek studenta vysoké školy pak chápeme jako disciplinární správní delikt. Ten je specifický tím, že spočívá v jednání fyzické osoby narušujícím disciplínu uvnitř určitého organizačního společenství nebo instituce.⁵² Porušení povinnosti pak zpravidla souvisí s příslušností fyzické osoby k určité samosprávné organizaci.⁵³ Může se jednat o porušení pracovních povinností, služebních povinností, členských povinností či vnitřních předpisů.⁵⁴

Disciplinární správní delikt je specifický pro své vnitroorganizační vlastnosti, což znamená, že se důsledky jeho spáchání nemohou projevit mimo dané organizační uskupení, jíž je osoba součástí. Proto v důsledku zániku členství nemůže být osoba stíhána příslušnou veřejnoprávní korporací pro porušení disciplinární povinnosti. Disciplinární pravomoci pak lze uplatňovat

ve sféře státní v případě zaměstnanců veřejné správy a u členů samosprávných korporací.⁵⁵

2.2 Vymezení pojmu disciplinární přestupek studenta vysoké školy

Základní právní úpravou, ze které disciplinární přestupky studenta vysoké školy vycházejí, je zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů, který v části šesté § 64 stanoví, jaké chování studenta je za disciplinární přestupek považováno. Jedná se o zaviněné porušení povinností stanovených právními předpisy nebo vnitřními předpisy vysoké školy a jejich součástí.

Co jsou to vnitřní předpisy vysoké školy jsme si vymezili již v předešlé kapitole, proto se dále budu zabývat vymezením pojmu právních předpisů, na které zákon o vysokých školách ve svém znění odkazuje. I když se jedná pouze o materiální zdroj, je důvodová zpráva k tomuto zákonu poměrně strohá a nenabízí nám bližší určení toho, co vše je považováno za právní

---

⁵¹ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010, xxii, s. 23.

⁵² SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualiz. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 219.

⁵³ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010, xxii, s. 129.

⁵⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 149.

⁵⁵ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualiz. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 219.

předpis, který pokud student poruší, bude mu hrozit sankce za porušení disciplinárního přestupku.⁵⁶

Právním předpisem tedy rozumějme formální zdroj práva jako takového. Právní předpisy neboli normativní právní akty jsou přijímány na základě procedury zvané legislativní proces. Jedná se o závazná pravidla chování, která jsou rozhodujícím pramenem práva, především v kontinentálních kulturách. Různé normativní právní akty mají různou právní sílu a různě se dělí podle odlišných kritérií.⁵⁷ Nelze se tedy při vymezení toho, co je to disciplinární přestupek studenta vysoké školy ztotožnit s tím, že by se porušením povinnosti stanovenou právními předpisy myslela celá škála normativních právních aktů, respektive celý právní řád.

I když to na první pohled nemusí z onoho ustanovení zákona o vysokých školách zcela jednoznačně vyplývat, byl cíl zákonodárce nejspíše postihnout ta jednání studenta, která by byla v rozporu s veřejnoprávními předpisy.⁵⁸ Ale i zde bych nevykládal toto ustanovení příliš široce a snažil bych se jít především po hlavním účelu onoho znění, a tím není postihnout jednání, které naplní pouze formální znaky, ale aby to které konkrétní jednání vykazovalo také jistou míru společenské škodlivosti a to především ve vztahu k veřejnoprávní korporaci, jejímž je daný subjekt členem. Nemohu se ztotožnit s názory, že by student měl být postihnut za jednání, které nemá jakoukoliv souvislost se studiem na dané vysoké škole. Dle mého názoru je absurdní, aby student mohl být potrestán vyloučením ze studia pro dopravní či jiný přestupek, který nikterak svou podstatou neohrožuje disciplínu uvnitř vysoké školy.

Zvláštností právní konstrukce obsažené v § 64 zákona o vysokých školách je, že zde může, a toto ustanovení to i předpokládá, docházet k tomu, že student vysoké školy bude postihnut

jak za jednání, kterých se dopustí porušením právních předpisů, ale právě porušení těchto předpisů může vést i k postihnu v rámci veřejnoprávní korporace, jíž je členem. Znamená to, že student může jedním protiprávním jednáním, které naplní skutkovou podstatu trestného činu nebo přestupku, naplnit i skutkovou podstatu disciplinárního přestupku. Studentovi tedy hrozí dvojitý postih za spáchání jednoho protiprávního jednání. Mohlo by se zdát, že toto ustanovení koliduje se zásadou „ne bis in idem“, která vyslovuje zákaz potrestání osoby dvakrát pro tentýž

---

⁵⁶ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) [online]. beck-online.cz, 19. listopadu 1997 [cit. 7.4.2017]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mjzhe4f6mjrgfpwi6q>>.

⁵⁷ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, xxii, s. 784.

⁵⁸ MATES, Pavel. Disciplinární delikty podle zákona o vysokých školách. *Právo a podnikání*. 1998, roč. 7, č. 12, s. 28.

skutek.⁵⁹ Pachatel daného skutku by neměl být opětovně postižen pro shodné podstatné prvky svého skutku. Avšak je nutné si uvědomit, že oblast disciplinárních deliktů je zvláště vymezena oproti správním deliktům jako takovým. Její uplatnění by bylo spíše kontraproduktivní a nenaplňovalo by svůj hlavní účel, kterým je postihnout ta jednání studenta, která narušují disciplínu uvnitř vysoké školy.⁶⁰

Na druhou stranu je třeba zmínit, že zájem na postihnutí jednání studenta, který porušil právní předpisy, nemusí být z pohledu vysoké školy nikterak veliký. První z problémů, který vyplývá z daného ustanovení je, že vysoká škola nemá příliš velké možnosti, jak se o daném skutku dozví. Ať už orgány činné v trestním řízení, tak správní orgán nemá vůči škole informační povinnost. Tedy že případný navrhovatel na zahájení disciplinárního řízení nemá významnou možnost porušení právních předpisů zjistit. Druhým problémem, který je třeba zmínit je, že pokud by nedošlo k prokázání viny v trestním řízení, došlo by ke zproštění obžaloby a pokud by ani nedošlo ke spáchání přestupku ve správním řízení, daný čin studenta by pak nemohl být kvalifikován jako zaviněné porušení právních předpisů.⁶¹ Proto je dle mého názoru pro vysoké školy vhodnější a účelnější trestat jednání, která budou v rozporu s vnitřními předpisy vysoké školy.

Zákon o vysokých školách hovoří o disciplinárních přestupcích velice stroze. Snaží se vysokým školám ponechávat co největší prostor k tomu, aby si sami uvážily a rozmyslely, která jednání budou za disciplinární přestupek považovat a která nikoliv.⁶² Ve svém ustanovení §67 pak obsahuje speciální vymezení přestupku, který lze spáchat v souvislosti s přijetím studenta vysoké školy na základě jeho podvodného jednání. Jedinou možnou sankcí, kterou pak zákon vůči tomuto přestupku dovoluje, je vyloučení studenta ze studia. Tento přestupek je charakterizován také tím, že u něj nemůže dojít k prekluzi. Dané jednání je možno postihnout kdykoliv během studia. Prekluze je tedy vázána na postavení studenta.⁶³

Vysokým školám je zákonem ponechán velice široký prostor pro stanovení toho, které jednání je, a které není disciplinárním přestupkem. Ovšem často dochází k situacím, kdy disciplinární řády vysokých škol pouze přebírají definici obsaženou v zákoně o vysokých

---

⁵⁹ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. února 2005, sp. zn. A 6/2003.

⁶⁰ BOHADLO, David, Lukáš POTĚŠIL a Jan POTMĚŠIL. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xiv, s. 29–33.

⁶¹ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. září 2011, sp. zn. 8 As 41/2010.

⁶² Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. září 2011, sp. zn. 8 As 41/2010.

⁶³ MATES, Pavel. Disciplinární delikty podle zákona o vysokých školách. *Právo a podnikání*. 1998, roč. 7, č. 12, s. 29.

školách a nikterak dále ve svých vnitřních předpisech nespecifikují, která jednání studenta mohou vést k zahájení disciplinárního řízení. O tom, jaký disciplinární přestupek student spáchal, se tak dozví až z případného disciplinárního řízení. Přesné vymezení toho, čeho se student svým jednáním dopustil a vymezení toho jaký disciplinární přestupek spáchal je až předmětem disciplinárního řízení. Problémem je, že každé jednání studenta, které by bylo v rozporu s jakýmkoliv předpisem vysoké školy, může vést k disciplinárnímu řízení. S tím se také nemohu ztotožnit, neboť nejen že vnitřních předpisů může být celá řada, mohou mít různou formu a mohou působit spíše jako neuspořádaný celek, ale také jsou mnohé vnitřní předpisy vysokých škol téměř nedohledatelné, a tedy se s nimi student ani nemá možnost fakticky seznámit.

Některé disciplinární řady vysokých škol obsahují alespoň demonstrativní výčet základních disciplinárních přestupků, kterých se student může dopustit. Jiné vysoké školy mají sice své disciplinární řady, kde jsou vymezeny alespoň některé přestupky, ale po bližším zkoumání vnitřních předpisů člověk narazí na další disciplinární přestupky, které jsou například obsaženy ve směrnících děkanů, či v jiných vnitřních předpisech. Toto řešení mi přijde přinejmenším velice nešťastné, jelikož se stává pro studenty velice nepřehledné a také dává vysokým školám obrovský manipulační prostor pro určování přestupkových jednání studentů. Jako uspokojivé řešení této situace se nabízí možnost zákonodárce, jenž upravil legislativu tak, aby vysoká škola mohla trestat studenty

jen v rámci vnitřních předpisů, které podléhají registraci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Tím by se omezil manipulační prostor vysokým školám, zabezpečilo by to jistou míru přehlednosti pro studenty a existovala by zde i jakási kontrola v rámci přijímání nových skutkových podstat disciplinárních přestupků.

Tím, jak široký je dán prostor vysokým školám v úvahách, co je za disciplinární přestupek považováno, by měl být kladen důraz na to, jak bude která skutková podstata přestupku formulována. Formulace skutkové podstaty disciplinárního přestupku je podstatná v situacích, kdy dochází k určení rozhodných skutečností, které je třeba v disciplinárním řízení prokazovat. Až jakmile dojde k prokázání toho, že byly naplněny formální znaky disciplinárního přestupku, můžeme teprve přejít k úvaze, zda byly naplněny znaky materiální. Význam naplnění materiální stránky disciplinárního přestupku je značný. Materiální stránka disciplinárního deliktu se stává do jisté míry korektivem formálního pojetí správného disciplinárního deliktu. Materiální stránka disciplinárního deliktu pak musí být odůvodněna stejně důkladně, jako její stránka formální. Náležitě odůvodnění obou stránek disciplinárního přestupku je pak nezbytné k tomu, aby mohlo

dojít ze strany studenta jak k důkladnému seznámení se s činem, který spáchal, tak k možnosti uplatnění kvalifikované obrany během disciplinárního řízení.⁶⁴

V následujících kapitolách se budu snažit vymezit co nejobecněji formální znaky disciplinárního přestupku, a to především v kontextu vnitřních předpisů vysokých škol. Následující podkapitoly tedy nebudou obsahovat vymezení formálních znaků každého jednotlivého přestupku uvedeného v určitém disciplinárním řádě, nýbrž se budu snažit vymezit jednotlivé formální znaky přestupku co nejobecněji tak, aby byly aplikovatelné na co nejširší škálu disciplinárních přestupků studentů vysokých škol. Vymezení formálních znaků vůči povinnostem stanovených právními předpisy se věnovat nebudu, neboť toto vymezení je již v mnohých literaturách rozebíráno a dle mého názoru je tedy specifikováno dostatečným způsobem.

2.3 Subjekt disciplinárního přestupku

Za subjekt disciplinárního přestupku považujeme odpovědnou fyzickou osobu, která se svým bezprostředním jednáním dopustila spáchání disciplinárního přestupku.⁶⁵ Je zřejmé, že pachatelem disciplinárního přestupku dle vysokoškolského zákona může být v našem kontextu pouze student vysoké školy. Já se budu v této kapitole snažit rozebrat danou problematiku právě z pohledu pachatele, tedy subjektu disciplinárního přestupku, neboť toto vymezení je z pohledu správního disciplinárního trestání užší. Každý student také musí naplnit určité znaky, které ho činí odpovědným za daný skutek a pro který jej můžeme označit za osobu, která se dopustila spáchání disciplinárního přestupku, tedy za pachatele.

Trestní právo zná znaků charakterizujících pachatele poměrně hodně. Na základě toho, že v našem případě může být pachatelem pouze student vysoké školy, mnohé znaky nelze použít. Díky tomu, nám vyplývají dva základní a jeden speciální charakteristický znak. Za pachatele disciplinárního přestupku lze označit pouze fyzickou osobu (studenta), která naplnila podmínku přičetnosti. Speciálním znakem charakterizujícím disciplinární přestupek osoby pak může

---

⁶⁴ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. září 2011, sp. zn. 8 As 41/2010.

⁶⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 181.

být speciální postavení dané osoby. Pokud osoba nesplňuje požadavky kladené na subjekt disciplinárního přestupku, pak nemůže být označena za pachatele.⁶⁶

Za studenta pak považujeme osobu, která je zapsána na příslušné vysoké škole nebo na některé z fakult vysoké školy v určitém studijním programu. Charakteristickým znakem určujícím subjekt disciplinárního přestupku je přičetnost. Přičetnost chápeme jako vlastnost pachatele rozpoznat význam svého činu a ovládat své jednání. Jedná se o jeho vnitřní psychický stav v době spáchání přestupku.⁶⁷ Nepřičetný je pak ten pachatel, který v době kdy spáchal daný disciplinární delikt trpěl duševní poruchou a nemohl pro její vliv rozpoznat protiprávnost svého jednání ani jej jinak ovládnout.⁶⁸

Z výše zmíněného je patrné, že je zapotřebí splnit dvě podmínky. První podmínkou je podmínka biologická, tzv. že je zde předpoklad existence duševní poruchy. Duševní porucha je v tomto významu legislativní zkratkou, neboť onen pojem v sobě zahrnuje i situace způsobující duševní poruchu, jakými jsou například poruchu duševního vývoje, poruchu osobnosti, požití návykových látek atd. Bližší vymezení z pohledu trestání, a z mého pohledu i jakousi legální definicí, je pak výklad pojmu duševní porucha v trestním zákoně⁶⁹ v § 123, který dále demonstrativně stanoví, co vše je pod pojmem duševní porucha myšleno. Pojem duševní porucha je pak blíže charakterizován jak z psychiatrického hlediska, tak z pohledu judikatury.⁷⁰

Druhou podmínkou nepřičetnosti je vliv duševní poruchy na rozpoznávací a ovládací schopnosti pachatele disciplinárního přestupku. Musí mít takovou intenzitu, aby byla důvodem, pro který pachatel není schopen ovládnout své jednání, kterým způsobí delikt. V této souvislosti hovoříme o absenci schopnosti ovládací a schopnosti rozpoznávací. K tomu, aby byl naplněn pojem nepřičetnosti, postačí absence kteréhokoliv z těchto znaků. Nedostatek rozpoznávací schopnosti se projevuje tím, že osoba není schopna rozpoznat, že se dopouští skutku, který není v souladu s normami práva. Nedostatek schopnosti ovládací se projevuje v nemožnosti ovládnout své jednání, které způsobilo předmětný skutek. Aby mohla být řeč o nepřičetnosti pachatele skutku, pak musí být obě shora uvedené podmínky (tedy podmínka existence duševní poruchy a podmínka ovlivnění způsobeným duševní poruchou) přítomny kumulativně v době

---

⁶⁶ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 265.

⁶⁷ KRATOCHVÍL, Vladimír. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné: obecná část*. Praha: C.H. Beck, 2009, xxxvii, s. 194 a násl.

⁶⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o výkonu vazby, zákon o výkonu trestu odnětí svobody, advokátní tarif*. 2., akt. vyd. Praha: Leges, 2011, s. 53.

⁶⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁰ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 275.

spáchání deliktního jednání.⁷¹ Nepříčetnost jako taková by měla být předmětem individuálního posouzení každého případu. Nelze jeden znak generalizovat pro všechny okolnosti spáchání daného skutku, neboť každá osobnost člověka je jiná, stejně tak jako se každá duševní porucha může projevit v reálném světě jinak.

Speciálním znakem charakterizujícím pachatele spáchaného disciplinárního přestupku je znak, který vyplývá z pachatelova speciálního postavení či z pachatelových speciálních schopností, či zvláštní způsobilosti.⁷² Ne každý student v rámci vysoké školy má obdobné postavení jako jiný student téže školy. I když zákon o vysokých školách a ani vnitřní předpisy vysokých škol nestanoví skutkové podstaty disciplinárních deliktů, kde by se vyžadovaly zvláštní vlastnosti pro jeho spáchání, domnívám se, že se nejedná o zcela nemyslitelnou věc. Studenti často bývají členy samosprávných orgánů fakult, škol a z tohoto jejich postavení, dle mého názoru, mohou plynout disciplinární delikty, kterých se student, jakožto nečlen onoho orgánu dopustit nemůže. Tudiž při posouzení daného disciplinárního deliktu bude nutné zohlednit i tu skutečnost, že se student nalézal v postavení, které je v jistém směru zvláštní od postavení studenta,

který členem určitého orgánu není. Obdobné postavení může vyplývat z projektů vysoké školy, jakými jsou například studentské právní poradny. I v těchto poradnách má student vůči jiným studentům speciální postavení, a to v tom smyslu, že je zde vázán etickými pravidly, potažmo dalšími pravidly vůči klientovi, který žádá o radu. Především v těchto směrech pak chápu speciální postavení subjektu disciplinárního deliktu, neboť zde dochází k omezení okruhu osob, studentů, kteří mohou daný disciplinární přestupek spáchat. Proto si myslím, že jsou zde charakteristické znaky, které vyplývají z postavení pachatele disciplinárního deliktu.

Disciplinární odpovědnost za spáchaný delikt by měla být ovládána zásadou individuální odpovědnosti. Dominantním znakem této zásady je projevení myšlenek, názorů a přání člověka ve formě individuálního činu, který se po naplnění určitých znaků stává trestním. Myšlenky, politické názory a přání člověka, jež nebyly navenek projeveny, nemohou být základem odpovědnosti člověka. Individuální odpovědnost člověka je pak odpovědnost za vlastní jednání. Nelze někoho disciplinárně potrestat za cizí vinu.⁷³

Z pohledu správního trestání za disciplinární přestupek by určitě byla zajímavá situace, pokud by student použil ke spáchání disciplinárního přestupku jinou osobu, tedy osobu, která

---

⁷¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 186 a násl.

⁷² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 200.

⁷³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 32.

je studentem, at' už jiné fakulty nebo školy, případně osobu, která nesplňuje základní předpoklad disciplinární odpovědnosti za spáchaný přestupek, tedy že se nejedná o studenta. Z pohledu trestního práva se jedná o institut nepřímého pachatele, kdy úmysl pachatele směřuje ke spáchání trestného činu za použití tzv. živého nástroje.⁷⁴ Osoba, která trestný čin spáchá jako živý nástroj nemůže být trestně odpovědná, jelikož nenaplňuje znaky, které by ji trestně odpovědnou činily. Znakem nepřímého pachatelství je pak úmysl spáchat trestný čin prostřednictvím jiné osoby. Zajímavé je to především z toho pohledu, že se jedná o problematiku, která není z pohledu správního práva trestního, potažmo disciplinárního správního práva vůbec řešena a domnívám se, že z pohledu pachatele disciplinárního přestupku by tato problematika mohla být v určitých případech významná, a to především tím, že tato situace není dosavadní praxí nikterak řešena. Jelikož skutkové podstaty disciplinárních přestupků na úseku vysokého školství jsou svým charakterem demonstrativní (zákon o vysokých školách považuje za spáchání disciplinárního přestupku zaviněné porušení povinností stanovených právními předpisy nebo vnitřními předpisy vysoké školy a jejích součástí⁷⁵), považoval bych za správné, pokud by se na problematiku tzv. živého nástroje aplikovaly principy práva trestního a tedy, že bychom analogií došli k tomu, že odpovědný bude nepřímý pachatel, který užil ke spáchání disciplinárního přestupku osobu jinou, která v daném případě nesplňovala znaky disciplinární odpovědnosti.

2.4 Subjektivní stránka disciplinárního přestupku

Subjektivní stránka disciplinárního přestupku je významným charakteristickým znakem správního deliktu, který popisuje správní delikt z pohledu psychické stránky pachatele vůči spáchanému deliktu. Subjektivní stránka disciplinárního přestupku obsahuje soubor znaků, které je nutné naplnit, aby vznikla odpovědnost pachatele za správní delikt. Těmito znaky jsou zavinění, případně pak pohnutka, cíl, záměr. U disciplinárních přestupcích nemůže být řeč o fakultativních znacích, jelikož v trestním právu správním nebývá založena odpovědnost v objektivním slova smyslu.⁷⁶

Jak již bylo zmíněno výše, zavinění je základním pojmem subjektivní stránky disciplinárního přestupku. Vymezení pojmu zavinění patří k nelehkým otázkám právní vědy.

---

⁷⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o výkonu vazby, zákon o výkonu trestu odnětí svobody, advokátní tarif*. 2., akt. vyd. Praha: Leges, 2011, s. 46.

⁷⁵ Vnitřní předpisy vysokých škol mnohdy neobsahují konkrétní skutkové podstaty disciplinárních přestupků ani jejich výčet a spokojí se pouze se zákonným vymezením.

⁷⁶ PRAŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 297.

Diskutuje se například, zdali je k deliktnímu jednání pachatele vždy zapotřebí zkoumat jeho vnitřní vztah k jeho následku. V právní teorii se setkáváme zpravidla s rozlišením odpovědnostních forem ve vztahu k zavinění. Rozlišujeme odpovědnost bez zavinění, kterou chápeme jako odpovědnost absolutní, tj. bez jakékoliv možnosti liberace a odpovědnost objektivní, kde je možné připuštění liberačních důvodů. Dále právní nauka rozlišuje odpovědnost za zavinění, kde se pracuje s pojmy odpovědnosti za presumované zavinění a tzv. čisté subjektivní odpovědnosti.⁷⁷

Z pohledu trestní nauky často dochází k zaměňování pojmu zavinění a pojmu vina. Dochází pak k jejich zaměňování či užívání těchto pojmů jako pojmů obsahově stejných. Někteří autoři jako třeba Solnař⁷⁸ tvrdí, že lze pojem zavinění chápat v užším a širším významu. V užším pak představuje zavinění formy úmyslu a nedbalosti, v širším pojetí pak hovoříme o všech podmínkách odpovědnosti za spáchaný delikt. Ovšem z hlediska funkčnosti těchto pojmů by k jejich zaměňování docházet nemělo, a to z toho důvodu, že pojem vina v sobě zahrnuje všechny podmínky odpovědnosti.⁷⁹

Zavinění tedy označuje vnitřní vztah osoby ke spáchanému disciplinárnímu deliktu. Tento psychický vztah člověka ke skutku pak obsahuje dvě složky. Složku vědění a složku volní. Vědění zahrnuje využití našich smyslových vjemů k utvoření určité představy, která jednáním nastane nebo může nastat. Ta se zakládá na vnímání okolních předmětů a jevů, které na základě zkušeností a objektivní dedukce pachatele vedou k rozpoznání určitého následku. Složka volní vypovídá o schopnosti tyto mu zhodnocené předpoklady realizovat ve spáchání určitého skutku a tím se dopustit ohrožení zájmu chráněného příslušnými normami. Volní složka v sobě zahrnuje jak chtění, tak srozumění.⁸⁰

Jak již bylo zmíněno výše, zavinění lze dělit na dvě základní formy, těmi jsou úmysl a nedbalost. Úmysl lze dělit na úmysl přímý a nepřímý a nedbalost na vědomou a nevědomou. Navážeme-li na předchozí výklad o složce volní a složce vědění, pak můžeme říci, že úmysl zahrnuje obě tyto složky. U nedbalosti se to však říci nedá, to z toho důvodu, že zde chybí složka

---

⁷⁷ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 297–298.

⁷⁸ SOLNAŘ, Vladimír, Jaroslav FENYK, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Marie VANDUCHOVÁ. *Systém českého trestního práva*. Praha: Novatrix, 2009, s. 271 a násl.

⁷⁹ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 299.

⁸⁰ Blíže viz. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 210.

volní. Nedbalost obsahuje pouze složku vědění. Pokud osoba spáchá disciplinární přestupek, je žádoucí, aby byla přítomna jedna z forem zavinění.⁸¹

Pokud se budeme bavit o úmyslu přímém, pak jej specifikujeme jako situaci, kdy pachatel věděl, že svým činem se dopouští porušení předpisů, kterými je vázán a svým jednáním tohoto porušení dosáhnout chtěl. Úmysl nepřímý pak charakterizujeme tak, že pachatel věděl, že se svým jednáním může dopustit porušení norem, a pro případ, kdyby k porušení došlo, byl s tímto svým jednáním plně srozuměn.⁸² Srozuměním pak chápeme jako vyjádření vztahu pachatele ke způsobené realitě, kdy způsobení následku není pachatelovým primárním úmyslem, ovšem pachatel počítá i s variantou, že by k protiprávnímu následku mohlo dojít. Rozdíl mezi oběma druhy úmyslu spočívá především v gradaci složky volní. Na emociálním vztahu pachatele k dané věci při posuzování úmyslu nezáleží.⁸³

Za další formu zavinění jsme označili nedbalost. Nedbalost jsme rozdělili na nedbalost vědomou a nedbalost nevědomou. Za nedbalost vědomou lze označit situaci, kdy pachatel věděl, že svým činem může porušit zájem chráněný právním předpisem, ale bez pochybností spoléhal na to, že ke spáchání deliktu z jeho strany nedojde. O nedbalost nevědomou se pak jedná v případě, kdy pachatel nevěděl skutečnost, že svým jednáním může ohrozit nebo porušit zájem chráněný normou, avšak vzhledem ke všem okolnostem to vědět měl a mohl. Nedbalost vychází ze složky vědění a určuje tak intenzitu této složky s jakou má vliv na konečný skutek spáchaný pachatelem.⁸⁴ Při zkoumání nedbalosti je důležité posoudit jednání pachatele v tom smyslu, že nelze se pouze odkázat na skutečnost, která nasvědčuje tomu, že osoba věděla, že svým činem může způsobit daný následek. Je nutné přihlídnout i k faktu, kdy osoba pachatele spoléhala na to, že daný následek nezpůsobí, tj. zkoumáme přiměřenost, s jakou byl daný čin spáchán.⁸⁵

Nedbalost se vymezuje dle objektivních a subjektivních hledisek. Jedná se o zachování jakési míry opatrnosti, ke které je subjekt za určitých okolností povinen a kterou je subjekt svými schopnostmi schopen dodržet. Míra opatrnosti se skládá právě z hlediska objektivního a hlediska subjektivního. Objektivní zohlednění míry opatrnosti se dá vyjádřit tak, že každý subjekt v obdobném postavení bude za totožnou skutečnost zodpovídat stejně. Jedná se o vyjádření

---

⁸¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 210.

⁸² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 218.

⁸³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o výkonu vazby, zákon o výkonu trestu odnětí svobody, advokátní tarif*. 2., akt. vyd. Praha: Leges, 2011, s. 33.

⁸⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 221.

⁸⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o výkonu vazby, zákon o výkonu trestu odnětí svobody, advokátní tarif*. 2., akt. vyd. Praha: Leges, 2011, s. 37.

obecné míry opatrnosti daného subjektu. Objektivní hledisko není předmětem úpravy zvláštních předpisů ani jinými pravidly. K naplnění podmínek míry objektivního hlediska postačí taková opatrnost, jaká si vyžaduje daná situace pro zachování obecné míry bezpečnosti. U subjektivní míry opatrnosti u nedbalostního jednání je pak zohledněno konkrétní jednání u konkrétního pachatele, tedy je posuzováno nejen objektivní hledisko, ale přihlíží se i k jeho individuálním vlastnostem. Tyto vlastnosti se pak určují fyzickými a psychickými dispozicemi pachatele. Dalšími podstatnými vlastnostmi u posuzování subjektivní míry odpovědnosti jsou schopnosti daného subjektu,

jeho vzdělání, dosažená kvalifikace, získaná odborná způsobilost, způsob zaměstnání a postavení v něm, životní zkušenosti, inteligence, jeho zdravotní stav atd. Je tedy patrné, že posuzovaných individuálních vlastností pachatele je opravdu hodně. Při posuzování subjektivního hlediska se nejen posuzují individuální vlastnosti pachatele, ale posuzují se i konkrétní podmínky daného případu, jakými jsou kupříkladu místo, čas, prostředí spáchaného činu atd. Nedbalostní jednání je pak posouzením souhrnných vlastností, jakožto objektivní stránky dohromady se stránkou subjektivní.⁸⁶

Jelikož skutkové podstaty disciplinárních přestupků nebývají vůbec definovány, je žádoucí, abych se zde věnoval i ostatním znakům subjektivní stránky disciplinárního přestupku. Ostatními znaky rozumíme znaky, jako pohnutka, cíl, záměr pachatele. Pohnutku právní nauka spatřuje ve vnitřním motivu pachatele, který ho vedl ke spáchání onoho deliktu. Cílem se pak rozumí zaměření pachatele k dosažení určitého účelu. Příkladem může být podvádění u zkoušky, kde cílem pachatele je buďto splnění dané zkoušky podvodným způsobem nebo získání co nejlepší známky. Záměr bývá mnohdy ztotožňován s cílem, ale lze jej vymezit jako dosažení kýženého cíle určitým způsobem, tedy určitým záměrem.⁸⁷

Zajímavá je úvaha, zdali by se mohl v otázce zavinění u subjektivní stránky disciplinárního přestupku uplatnit omyl. O omylu se dá hovořit, pokud dojde k rozporu pachatelova vnímání skutečnosti a skutečností, jež nastane. Rozlišujeme omyl pozitivní a omyl negativní. U negativního omylu vycházíme z toho, že člověk nezná okolnosti, které znamenají, že se dopouští deliktu. Pozitivní omyl je specifikován tím, že osoba se mylně domnívá, že zde taková okolnost je.

To znamená, že pachatelova představa a skutek, který způsobí, jsou dvě rozdílné věci.⁸⁸ Pachatel

---

⁸⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 224–226.

⁸⁷ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 324.

⁸⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 232.

sice chtěl způsobit negativní následek, ovšem jednáním, jakým se jej snažil dopustit, nemůže být disciplinárním deliktem. U negativního omylu obecně platí zásada, že neznalost zákona neomlouvá. Člověk, pokud je součástí určitého společenství, jakým je vzdělávací ústav, měl by znát vnitřní předpisy a měl by se jimi řídit.

2.5 Objekt disciplinárního přestupku

Obligatořním znakem skutkové podstaty disciplinárního přestupku je objekt přestupku. V obecné rovině objekt přestupku znamená, vůči jakému chráněnému zájmu určité delikt ní jednání směřuje. Objektem disciplinárního správního deliktu je pořádek a disciplína uvnitř dané veřejnoprávní organizace. Porušením disciplíny můžeme chápat jako stav, dle kterého se má daný subjekt chovat a za porušení tohoto stavu lze uložit sankci a jednak jako předpisy stanovující organizační činnost celku.⁸⁹

Za objekt disciplinárního deliktu pak můžeme považovat veškeré společenské vztahy, zájmy, právní hodnoty, vůči kterým směřuje jednání, které je neslučitelné s těmito hodnotami. Objekty lze charakterizovat dle míry společenské škodlivosti, s jakou do jejich oblasti působení bylo trestním jednáním vstupováno. Trestní právo vstupuje, jakožto ochránce práva, na scénu až jako „ultima ratio“.⁹⁰ Tím je určen specifický charakter disciplinárních správních deliktů, neboť v případě, ve kterém by společenská škodlivost dosáhla určité specifické míry, by pak již musela být uplatněna ochrana z hlediska správního trestání nebo ochrana právem trestním, nikoliv právem disciplinárním.⁹¹

Objekt disciplinárního deliktu pak souvisí především s ochranou funkcí určitých hodnot.⁹² V zákoně o vysokých školách se v úvodních ustanoveních můžeme dočíst, že vysoké školy slouží k nezávislému poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti. Ovšem objekt disciplinárního deliktu nemůžeme chápat jen tak úzce. Musíme si uvědomit, že vysoká škola zaručuje studentům určitou rovnost podmínek studia, rovné postavení studentů v přístupu k informacím, rovné podmínky hodnocení a jiné. Proto je nutné objekt disciplinárního deliktu rozšířit i na tyto základní zájmy.

---

⁸⁹ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010, xxii, s. 129.

⁹⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 21-22.

⁹¹ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 233.

⁹² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 151.

Musím však říci, že i v rámci posuzování, zda došlo k porušení zájmu chráněného vnitřním nebo jiným předpisem, tedy zda došlo k porušení disciplíny, je nutno nahlížet poněkud kriticky. Intenzita ochrany určitých zájmů chráněných předpisy by měla být různá a neměla by vést

za každou cenu k potrestání pachatele. Odpovědnost pachatele za spáchaný disciplinární delikt a důsledek z něj vyvozený by měl být založen jen v případech, které vykazují určitou míru společenské škodlivosti. V tomto případě by se dalo hovořit také o zásadě subsidiarity trestní represe.⁹³

2.6 Objektivní stránka disciplinárního přestupku

Jak již bylo zmíněno výše, objektivní stránka disciplinárního přestupku je jeho základním znakem skutkové podstaty. Objektivní stránka disciplinárního přestupku je tudíž určena jednáním, následkem a jejich vzájemnou příčinnou souvislostí. Chybí-li některý ze znaků objektivní stránky deliktu, není pak objektivní stránka naplněna a tento stav musí nutně vést k zániku disciplinární odpovědnosti. Objektivní stránka určuje znaky, kterými se od sebe jednotlivé správní delikty odlišují.⁹⁴

Jednání je jedním z druhů právních skutečností.⁹⁵ Jedná se o vědomé volní chování, které je projeveno ve vnějším světě. Může se jednat jak o konání, tak o opomenutí. U jednání musí

být přítomna jak složka fyzická, tak složka psychická. Pokud by byla přítomna jen jedna ze složek jednání, nemohl by být pachatel za daný přestupek postižitelný. O jednání se nejedná, pokud byl vnější fyzický projev uskutečněn jinou fyzickou silou nebo pokud bylo takové jednání způsobeno projevem reflexní povahy. O jednání nemůže být řeč i v případech, pokud by chyběla složka projevená ve vnějším světě, tedy pokud by bylo jednání projeveno jen ve formě myšlenky a vůle by nebyla uskutečněna.⁹⁶

Jednáním je konání i opomenutí. Tuto premisu nepopírá ani §64 zákona o vysokých školách, který k tomuto znaku objektivní stránce disciplinárního přestupku nestanoví nic bližšího.

---

⁹³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 152.

⁹⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 239.

⁹⁵ HULMÁK, Milan. *Právní jednání a jeho vady* [online]. beck-online.cz, [cit. 27. června 2017]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembrjpxe3s7hbpxgzx&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

⁹⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 161.

Za těchto okolností však může mít opomenutí deliktní následky pouze v tom případě, že k takovému jednání byl pachatel povinen. Povinnost konat bude však vždy posuzována v kontextu se skutečnostmi, které nastaly v daném konkrétním případě.⁹⁷

Za druhý obligatorní znak vztahujícím se k objektivní stránce disciplinárního přestupku lze považovat následek. Následkem pak rozumíme porušení nebo ohrožení hodnot, které jsou chráněny, tedy hodnot, které jsou objektem disciplinárního přestupku. Můžeme říci, že následek působí negativně na tyto hodnoty a z tohoto důvodu jej musíme považovat jako nepřijatelný. Následek nemusí mít podobu přímého faktického působení na chráněný objekt, postačí, pokud jej ohrožuje, tedy předpokládá vznik poruchy chráněného zájmu.⁹⁸ Ve skutkové podstatě disciplinárního správního deliktu nebývá následek, jakožto obligatorní znak objektivní stránky, mnohdy výslovně vymezen. To je dáno skutečností, že se jedná o porušení disciplíny uvnitř určitého společenství, disciplína, která vychází především z právních a vnitřních předpisů veřejnoprávní organizace.⁹⁹

Posledním znakem objektivní stránky disciplinárního přestupku je příčinný vztah. Příčinný vztah se vždy vymezuje především vůči jednání a následku. Příčinný vztah mezi jednáním

a následkem je podmínkou, bez jejíhož naplnění nelze pachateli uložit sankci, protože bez naplnění této podmínky nemůže vzniknout odpovědnost za daný skutek. Ke stanovení příčinného vztahu

se z hlediska obecného dospěje za pomoci různých korektivů. Těmito korektivy pak jsou různé teorie, které se snaží vyselektovat všechny relevantní skutečnosti pro určení vztahu mezi jednáním a následkem.¹⁰⁰

První ze zmiňovaných korektivů je teorie podmínky. Tato metoda zjišťuje, zda by následek nastal ve své podobě, pokud by k předmětnému jednání bývalo bylo nedošlo. Za těchto okolností je způsobilá obstat každá příčina, která by přivedila očekávaný následek. Tedy pokud zde bude několik jednání vedle sebe a každé z nich by bylo schopné způsobit daný následek, pak nehraje roli, které z těchto jednání následek způsobilo. Opačný případ by byl, pokud by bylo daný

---

⁹⁷ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 240–241.

⁹⁸ JELÍNEK, Jirí. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 169.

⁹⁹ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 259–260.

¹⁰⁰ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 261.

následek schopno přivodit pouze několik jednání dohromady. Pak by bylo zapotřebí, aby zde byla obě jednání přítomna kumulativně.¹⁰¹

Dalšími líčenými korektivy jsou zásada umělé izolace jevů a zásada gradace příčinné souvislosti. Zásada umělé izolace jevů nám dává odpovědi na otázky v případě, kdy zde máme nepřehledné množství příčin a následků. Tyto příčiny pak redukuje na takové příčiny, které jsou relevantní z hlediska disciplinárního trestání vůči stejně relevantním následkům. Zásada gradace příčinné souvislosti je pak další zásadou, která je způsobilá omezit odpovědnost za disciplinární správní delikt. Zjištěných příčin, které mohou zapříčinit nepříznivý následek, může být celá řada. Rozhoduje zde intenzita příčiny a její vliv na způsobení následku.¹⁰²

3 Disciplinární řízení

Disciplinární řízení spadá do kategorie veřejné správy na úseku vysokoškolské samosprávy, kdy dochází k rozhodování o právech a povinnostech studentů. Jedná se o pravomoc, která je vysoké škole svěřena zákonem o vysokých školách, a kterou uplatňuje vůči studentům, kteří svým jednáním spáchali disciplinární přestupek. Cílem disciplinárního řízení je zajistit disciplínu uvnitř určité vnitroorganizační struktury a působit tak na studenty nejen jako následná represe, ale i jako prevence vůči jednání ostatních studentů. Disciplinární řízení je speciálním druhem řízení. Určité specifické rysy jsou dány jednak povahou řízení a jednak subjektům, vůči kterým lze disciplinární řízení vést.

Právním základem pro úpravu disciplinárního řízení na úseku vysokých škol je zákon o vysokých školách 111/1998 Sb. Konkrétně se pak disciplinárnímu řízení věnuje § 69 ve spojení s § 68 a § 69a. Ten pak konkrétně v § 69 uvádí, že „*disciplinární řízení zahajuje disciplinární komise veřejné vysoké školy na návrh rektora, jestliže jde o projednání disciplinárního přestupku studenta, který není zapsán na žádné z jejích fakult, nebo děkana, jestliže jde o projednání disciplinárního přestupku studenta, který je zapsán na fakultě.*“¹⁰³ Návrh na zahájení disciplinárního řízení by dle zákonné právní úpravy měl

---

¹⁰¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 175.

¹⁰² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 177.

¹⁰³ § 69 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

obsahovat především popis skutku, kterého se student dopustil. Návrh na zahájení disciplinárního přestupku musí také obsahovat důkazy, na základě kterých má být o disciplinárním přestupku rozhodnuto. Nedílnou součástí návrhu na zahájení disciplinárního přestupku je i zdůvodnění, v jakém konkrétním jednání studenta došlo k porušení disciplinárních předpisů dané vysoké školy. Zákon dále uvádí, že jednání o disciplinárním deliktu je zpravidla ústní.¹⁰⁴

Z výše uvedeného plyne, že právní úprava na úseku vysokého školství, konkrétně pak v oblasti disciplinárního trestání, je poměrně strohá. Bližší určení jak které konkrétní řízení probíhá pak zpravidla bývá uvedeno ve vnitřních předpisech vysoké školy, konkrétně pak v disciplinárních řádech vysokých škol. Vysoké školy mají obligatorní zákonnou povinnost vydávat své vnitřní předpisy.¹⁰⁵ Jeden z vnitřních předpisů, který je vysoká škola povinna vydat, je i disciplinární řád. Pokud se vysoká škola člení na fakulty, mohou si fakulty vydat jako svůj vnitřní předpis vlastní disciplinární řád pro studenty. V případě, že si fakulta vlastní disciplinární řád nevydá, použije se na případné disciplinární prohřešky disciplinární řád vysoké školy, jíž je fakulta součástí.¹⁰⁶

Jak jsem již v minulém odstavci zmínil, bližší určení faktického vedení disciplinárního řízení a dalších podmínek, které jsou s disciplinárním řízením spojené, obsahují předmětné disciplinární řády. Disciplinární řády jednotlivých vysokých škol či fakult mohou být v určitých ohledech podobné, v jiných ohledech zase mohou vykazovat větší rozdíly. Zpravidla se v disciplinárních řádech objevují informace o působnosti daného disciplinárního řádu. Některé disciplinární řády se uchylují k alespoň demonstrativnímu výčtu přestupků, které může student vysoké školy spáchat, jiné výčet disciplinárních přestupků vůbec neuvádějí, popřípadě specifikují takové disciplinární přestupky, které vykazují určité specifické vlastnosti. Disciplinární řády také obsahují informace o hrozících sankcích za spáchání disciplinárního přestupku a také informace o tom, kdo tyto sankce a na čí návrh jsou uloženy. Disciplinární řády obsahují též ustanovení týkající se jednání disciplinárních komisí a způsobu vedení disciplinárního řízení. V neposlední řadě bývá součástí disciplinárních řádů vysokých škol také účel disciplinárního řízení, vymezení účastníků

---

¹⁰⁴ § 69 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

¹⁰⁵ Blíže viz, kapitola 1.

¹⁰⁶ §17 a násl. zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

disciplinárního řízení, způsob jednání s účastníkem a forma rozhodnutí o disciplinárním přestupku.¹⁰⁷

Hlavním účelem disciplinárního řízení je zjistit, zda se předmětný skutek, v němž je disciplinární přestupek spatřován, vůbec stal. Jedná se o proces, při kterém dochází k dokazování jak strany, která zahájení disciplinárního řízení navrhla, tak strany, která byla v návrhu označena jako pachatel skutku. Účelem disciplinárního řízení je i to, zda předmětný skutek je či není disciplinárním přestupkem. To, že se student dopustil určitého jednání, které může obsahovat určité znaky disciplinárního přestupku ještě neznamena, že naplnil konkrétní znaky deliktního jednání blíže určeném ve vnitřních předpisech vysoké školy. Účelem disciplinárního řízení je také zjistit, zda lze disciplinární přestupek studenta vůbec projednat, zda případně nedošlo k okolnosti, která by projednání bránila. V neposlední řadě je účelem disciplinárního řízení zjistit, zda konkrétní disciplinární přestupek spáchal student, který je v návrhu označen a jaká sankce mu má být za jeho jednání uložena.¹⁰⁸

3.1 Disciplinární komise

Disciplinární komise je orgánem veřejné vysoké školy. Svým charakterem se řadí mezi orgány nadány samosprávnou působností.¹⁰⁹ Úkolem disciplinární komise je díky svým disciplinárním rozhodnutím udržovat řád, pořádek a disciplínu na půdě vysoké školy. K tomu, aby mohla disciplinární komise efektivně fungovat, je zapotřebí, aby byla nadána pravomocí jak v oblasti disciplíny, tak v oblasti ukládání sankcí za porušení vnitřní disciplíny.¹¹⁰

Disciplinární komise vysoké školy je kolektivní orgán, kdy její členy jmenuje a odvolává rektor vysoké školy. Členy disciplinární komise vybírá rektor z členů akademické obce vysoké školy. Členy disciplinární komise tvoří z jedné poloviny studenti. Disciplinární komise si ze svých členů, které rektor jmenoval, volí svého předsedu. Disciplinární komise působí na vysoké škole ve dvouletém funkčním období. Disciplinární komise zasedá k projednání disciplinárních přestupků těch studentů vysoké školy, kteří nejsou zapsáni na žádné z fakult vysoké školy.

---

¹⁰⁷ Srovnání disciplinárních řádů Univerzity Palackého v Olomouci a jejich jednotlivých fakult, dále pak disciplinární řády Masarykovy univerzity v Brně a jejich fakult, disciplinární řády Univerzity Tomáše Bati a jejich fakult a další.

¹⁰⁸ *Disciplinární řád Právnické fakulty Masarykovy univerzity* [online]. is.muni.cz, 5. června 2017 [cit. 25. července 2017]. Dostupné na < https://is.muni.cz/do/law/ud/predp/vnitr/Disciplinari_rad_s_podpisem.pdf >.

¹⁰⁹ §7 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

¹¹⁰ SLÁDEČEK, Vladimír a Olga POUPEŘOVÁ. *Správní právo: zvláštní část: (vybrané kapitoly)*. Praha: Leges, 2011, s. 197.

Disciplinární komise po projednání přestupku studenta vyhotoví a předá návrh rozhodnutí rektorovi. V případě, kdy je na vysoké škole každý student zapsaný na nějaké fakultě dané vysoké školy, disciplinární komise vysoké školy se nezřizuje. Každá fakulta si tak své vlastní prohřešky řeší v rámci vlastní zřízené disciplinární komise.¹¹¹

Disciplinární komise fakulty je tak jako disciplinární komise vysoké školy taktéž samosprávný orgán.¹¹² Členové disciplinární komise fakulty jsou do funkce ustavováni obdobným způsobem, jako členové disciplinární komise vysoké školy, jmenováním. Orgánem, který je příslušný dle zákona o vysokých školách ke jmenování členů, je děkan. Členy disciplinární komise jmenuje děkan z řad akademických pracovníků a studentů, kdy nejméně jedna polovina členů musí být reprezentována studenty. Funkční období disciplinární komise fakulty může trvat nejvýše dva roky. Minimální ani maximální hranice počtu členů disciplinární komise není v zákoně nikterak stanovena. Členové disciplinární komise fakulty si ze svých řad volí svého předsedu. Disciplinární komise fakulty vyhotovuje návrh na rozhodnutí na základě proběhnuvšího disciplinárního řízení a předkládá je k rozhodnutí děkanovi.¹¹³

3.2 Disciplinární odpovědnost

Problematika odpovědnosti patří obecně mezi otázky právní vědy, která není lehká k zodpovězení.¹¹⁴ Z hlediska forem členění můžeme hovořit o odpovědnosti ústavní, odpovědnosti správněprávní, soukromoprávní, odpovědnosti trestněprávní i odpovědnosti mezinárodněprávní. S ohledem na systematiku správního práva pak lze členit odpovědnost na správněprávní odpovědnost za přestupky, správněprávní odpovědnost za disciplinární delikty, správněprávní odpovědnost za pořádkové delikty, správněprávní odpovědnost za jiné správní delikty fyzických osob a za delikty osob právnických. Jedná se o poměrně výrazně vnitřně strukturovanou odpovědnost v rámci správního práva.¹¹⁵ V těchto souvislostech se nejčastěji hovoří

o odpovědnosti právní, což je z hlediska odpovědnosti speciální kategorií. Při dalším rozlišení

---

¹¹¹ §13 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

¹¹² §25 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

¹¹³ §31 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

¹¹⁴KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Praha: C.H. Beck, 1995, xvi, s. 200 a násl.

¹¹⁵ PRŮCHA, Petr. *Právní úprava přestupků*. Brno: Masarykova univerzita, 1993, s. 3.

můžeme zejména hovořit o odpovědnosti politické, či odpovědnosti, která tvoří určitý základ formy právního státu a tou je odpovědnost morální.¹¹⁶

Jako druh určitého právního vztahu lze charakterizovat odpovědnost právní. Jedná se především o vztah, který vzniká vlivem porušení určité právní skutečnosti, v jejímž důsledku následuje odpovídající právní následek. V případě studenta vysoké školy vzniká odpovědnost zpravidla porušením pravidel stanovených vnitřními předpisy vysoké školy, tedy spácháním disciplinárního přestupku.¹¹⁷ Disciplinární odpovědnost jakožto druh právní odpovědnosti za spáchání disciplinárního deliktu je úzce spojena s porušením povinností vyplývajících z vnitroorganizačních vztahů, vyplývajících z vnitřních předpisů dané organizační soustavy.¹¹⁸

Pro vyvození toho, o jakou formu odpovědnosti se jedná, se musíme řídit tím, jaké znaky skutkové podstaty byly naplněny, tedy především naplněním formálních a materiálních znaků deliktu. Aby mohlo dojít k tomu, že student vysoké školy bude za své zaviněné jednání právně odpovědný, je potřeba, aby došlo k naplnění všech znaků skutkové podstaty, nehledě na to, zda se jedná o znaky obecné nebo znaky zvláštní. Důležitým hlediskem je z pohledu právní vědy také naplnění znaku materiální stránky, tedy znaku společenské škodlivosti. Tento znak, který se také nazývá obecnou nebezpečností deliktního jednání, bývá mnohdy odsouván do pozadí vůči znakům naplňujícím formální stránku disciplinárního přestupku.¹¹⁹ Znak materiální škodlivosti disciplinárního přestupku pak hraje významnou roli při určování jednotlivých druhů a forem určité hrozící újmy za spáchané deliktní jednání. Rozlišování určitých druhů skutkových podstat deliktů pak hraje významnou roli z hlediska různých druhů odpovědnosti v různých právních odvětvích.¹²⁰

V obecné rovině představuje odpovědnost vlastnost subjektu strpět určitý následek vzniklý porušením právní skutečnosti předpovídané zákonem. Ovšem nelze opomenout, že skutečností, která může založit vznik právní odpovědnosti vůči konkrétnímu subjektu může být i situace,

---

¹¹⁶ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 9.

¹¹⁷ GERLOCH, Aleš. *Právní slovník* [online]. beck-online.cz, [cit. 19. června 2017]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfwp64zrguxha4tbozxsx3pmryg65fmxrg643u&groupIndex=15&rowIndex=0>>

¹¹⁸ PRŮCHA, Petr. *Základní pojmy a instituty správního práva*. Brno: Masarykova univerzita, 1998, s. 35.

¹¹⁹ GERLOCH, Aleš. *Právní slovník* [online]. beck-online.cz, [cit. 19. června 2017]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfwp64zrguxha4tbozxsx3pmryg65fmxrg643u&groupIndex=15&rowIndex=0>>

¹²⁰ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 9.

kdy vznik odpovědnosti je přepokládán objektivní skutečností, jež má negativní důsledek, jakým může být třeba vznik požáru, či nějaké havárie.¹²¹ Pokud toto pravidlo vztáhneme na studenta vysoké školy, pak se odpovědností rozumí povinnost studenta snést mnohdy negativní následky spojené s porušením zákona nebo vnitřních předpisů vysoké školy, jíž je studentem. Student má povinnost nést újmu jako následek svého protiprávního jednání, tehdy lze říci, že újmou je myšlena sankce, která vůči němu může dosahovat různých stupňů intenzity.¹²²

Odpovědnost, která vzniká zpravidla v důsledku založení protiprávního stavu, respektive v porušení norem, je mnohdy spojena se vznikem sekundární povinnosti, a to v důsledku spáchaného původního deliktního jednání, které je spojeno s určitým následkem.¹²³ Deliktní jednání subjektu se tak stane základem pro vznik právní odpovědnosti, a tedy i základem pro vznik sekundární povinnosti, která vznikla z porušení povinnosti primární. Můžeme říci, že odpovědnost vzniká zaviněným porušením povinností stanovených právním nebo jiným předpisem, kterým je subjekt vázán, který může spočívat jak v konání, tak i v nesplnění povinností stanovených zákonem.¹²⁴

Jak již bylo v předchozích odstavcích naznačeno, právní odpovědnost lze dělit na odpovědnost subjektivní a odpovědnost objektivní. Pokud se budeme bavit o odpovědnosti subjektivní, pak je nutné sdělit, že subjektivní odpovědnost vždy předpokládá zaviněné porušení povinnosti stanovené právním nebo jiným předpisem, kterým je daná osoba vázána. Tedy se v konečném důsledku jedná o odpovědnost za zavinění, a to zavinění v jakékoliv formě.¹²⁵ Subjektivní odpovědnost tedy odpovídá na otázku, kdo je povinen nést následky způsobeného protiprávního jednání. Následky tak nese subjekt, který svým zaviněným protiprávním jednáním škodu způsobil.¹²⁶ Oproti odpovědnosti subjektivní lze vymezit odpovědnost objektivní jako odpovědnost za protiprávní stav, či za výsledek protiprávního jednání. Základním předpokladem oproti odpovědnosti subjektivní není zavinění v jakékoliv formě, tedy zavinění ve formě úmyslu přímého a nepřímého, nedbalosti vědomé a nevědomé. Jedná se o odpovědnost, kterou nese subjekt, který způsobený stav nezavinil, avšak v důsledku

---

¹²¹ Knapp, V. *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck, 1995, s. 200 a násl.

¹²² PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 9.

¹²³ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 8., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Doplněk, 2012, s. 387.

¹²⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 10.

¹²⁵ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 181.

¹²⁶ HULMÁK, Milan. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část* [online]. beck-online.cz [cit. 27. Června 2017]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgrpwk5tlgyc443cl4zdamjls144dsx3qmyzdqoiv>>.

zvýšené míry rizika je tady namístě, aby se tato odpovědnost presumovala.¹²⁷

Z textu výše uvedeného plyne, že právní odpovědnost musí být nutně chápána jako povinnost určitého subjektu strpět sankci stanovenou právními normami za porušení povinností. Vše se tak děje v rámci jakéhosi pomyslného odpovědnostního právního vztahu. Porušení správněprávního vztahu na úseku disciplinárních přestupků ještě nemusí vždy znamenat nastoupení správního trestu. Primárním účelem správního práva na úseku disciplinárních přestupků je totiž to, aby k určitým škodlivým jednáním nedocházelo, a aby tak byly eliminovány případné pokusy o určité protiprávní jednání. Hlavním cílem není trestní charakter sankce, ale určitá forma donucení dané jednání nekonat. Cílem je také zabránění subjektu v pokračování protiprávního jednání, subjekt by měl sám odstranit škodlivý následek, a hlavně přerušit své protiprávní jednání.¹²⁸

Teorie zabývající se odpovědností ve správním právu rozlišuje správněprávní odpovědnost v širším a užším smyslu. Pokud máme na mysli správněprávní odpovědnost v tom užším slova smyslu, pak tím myslíme odpovědnost za způsobené delikt ní jednání subjektu, za které orgán působící na příslušném úseku správního práva je oprávněn uložit specifický druh sankce. Správněprávní odpovědností v širším pojetí pak máme na mysli takový druh odpovědnosti, kdy příslušný orgán působící na daném úseku správního práva využívá možnosti uplatnit sankce netrestního charakteru.¹²⁹

V případě vydání disciplinárního rozhodnutí, kdy dojde k porušení právních předpisů a zároveň předpisů disciplinárních, se zásada ne bis in idem (nikoliv dvakrát v jedné věci) neuplatní. Subjekt, který se dopustil jak deliktu v širším slova smyslu, tak disciplinárního deliktu, bude mít odpovědnost vzniklou vůči porušení právních předpisů jako celku, a dokonce i odpovědnost vůči veřejnoprávní korporaci, jíž je členem. Tato odpovědnost vůči porušení disciplíny vychází ze zvláštní povahy členství v takovéto veřejnoprávní organizaci. Jak již bylo zmíněno v kapitole druhé, členství ve veřejnoprávní organizaci má určitou zvláštní povahu, stejně tak i vnitřní

---

¹²⁷ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 181.

¹²⁸ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, s. 10.

¹²⁹ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 8., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Doplněk, 2012, s. 388.

předpisy mají svůj specifický charakter. Primární účel vnitřních předpisů sloužících k ochraně disciplíny uvnitř daného uskupení je předcházení, tedy neuskutečňování určitého jednání.¹³⁰

Disciplinární odpovědnost vykazuje určité znaky, které ji funkčně vymezují. Funkcí disciplinární odpovědnosti je hned několik. Rozlišujeme zejména funkci signalizační, funkci dozorovou, preventivně výchovnou, reparační a represivní. Funkce signalizační je specifická tím, že zde dochází k označení stavu, kdy dojde k porušení práva. Funkce dozorová vychází z nerovného postavení studenta vůči vysoké škole, která vykonává dozor nad dodržováním vnitřních předpisů. Funkce ochranná zase slouží k ochraně před porušením určitých zájmů, na nichž je třeba bezvýhradně trvat. Důležitou funkcí disciplinární odpovědnosti je funkce preventivně výchovná. Jejím důležitým znakem je působení na studenta, který se dopustil deliktního jednání. Funkce reparační a represivní hrají také svou nezastupitelnou roli, jelikož je nutné, aby došlo k napravení škody a také aby případně došlo k potrestání.¹³¹

3.3 Sankce

Základním východiskem pro určení druhu a výše sankce za spáchaný disciplinární přestupek studenta vysoké školy je určení toho, zda je student disciplinárně odpovědný. Charakteristickým rysem disciplinární odpovědnosti jsou zákonem vynutitelné nepříznivé důsledky, které musí následně snášet ten, kdo se svým jednáním dopustil porušení disciplíny na dané vysoké škole. Objektem disciplinárních přestupků je především kázeň a pořádek na půdě příslušné veřejnoprávní korporace.¹³²

Účelem disciplinární sankce je, aby došlo k odstranění stavu, který vznikl v důsledku disciplinární odpovědnosti studenta za své jednání a zabránit tak jeho opakování. Je také velmi důležité zastavit vznik škodlivých následků z onoho jednání a případně nastolit předešlý stav věci.¹³³ Posledním krokem je pak potrestat jednání, která nejenže naplnila formální znaky disciplinárního přestupku, ale především vykazují takový stupeň společenské škodlivosti, že je nelze opomenout a je nezbytně nutné, aby došlo k jejich potrestání. Na základě toho, zda způsobený následek

---

¹³⁰ Blíže k zásadě ne bis in idem náleží Ústavního soudu ze dne 9. července, sp.zn. Pl. ÚS 6/03.

¹³¹ PRŮCHA, Petr. Správní právo: obecná část. 8., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Doplněk, 2012, s. 391 a násl.

¹³² MATES, Pavel, MAZANEC, Michal. Disciplinární správní delikty. *Právník*, 2001, roč. 136, č. 7, s. 597.

¹³³ MATES, Pavel, MAZANEC, Michal. Disciplinární správní delikty. *Právník*, 2001, roč. 136, č. 7, s. 597 a násl.

vyklučuje či naopak připouští možnost zpětné nápravy pak rozlišujeme dvě skupiny správních sankcí. Jedná se o správní tresty a správní sankce obnovující povahy. Správní sankce obnovující povahy se využívá v případech, kdy je možné zjednat nápravu deliktního jednání studenta a kde se to nepříčí smyslu a účelu potrestání za určitý disciplinární přestupek. Správní tresty se využívají zejména v případech, kdy zjednání faktické nápravy nepřichází v úvahu a je nutné přistoupit k určité formě trestu, který zákon a vnitřní předpisy vzhledem k činu, který student spáchal, připouští.¹³⁴

Obecně je se spácháním disciplinárního deliktu spojena hrozba sankce, a to jak sankce trestní povahy, tak sankce obnovující povahy. Sankce, jež může deliktní jednání postihnout může mít různou povahu. Povaha sankce je dána jednak způsobeným deliktním jednáním a jeho následku a také tím, jaké sankční prostředky nám nabízí právní úprava a vnitřní předpisy vysokých škol.

Ve vztahu k vysoké škole lze rozeznávat sankce dehonestující, tj. sankce, při kterých dochází k zejména psychickému působení na pachatele disciplinárního přestupku a také to mohou být sankce osobní, tj. sankce, které se váží především k osobě pachatele disciplinárního přestupku. Sankce, které lze uložit za spáchané jednání, musí být vymezena zákonem nebo vnitřním předpisem vysoké školy. Určité druhy sankce lze ukládat v určitém rozpětí. Takovýto druh sankce spatřuji především u sankce podmíněného vyloučení, u kterého bývá stanovena doba, po kterou se student musí chovat takovým způsobem, aby se nedopustil dalšího disciplinárního deliktu.¹³⁵

Co se týká povinnosti strpět sankci, tak tuto povinnost má jen osoba, vůči níž sankce směřuje. Sankce je uložena buďto obligatorně, tedy u případů, u kterých je použití určité sankce předem presumováno anebo se ukládá fakultativně v těch případech, kdy jednak zákon připouští nejen použití určitého druhu sankce, ale také upuštění od uložení potrestání.¹³⁶ Zákonem předpokládané sankce jsou napomenutí, podmíněné vyloučení ze studia se stanovením lhůty a podmínek k osvědčení, zda došlo k nápravě, bezpodmínečné vyloučení ze studia a také možnost příslušného orgánu rozhodnout tak, že lze od uložení sankce upustit, pokud už samotné projednávání přestupku v disciplinárním řízení vedlo k nápravě. Vyloučit studenta ze studia lze jen tehdy, dopustil-li se student úmyslného spáchání disciplinárního přestupku. Disciplinární přestupek nelze projednat po uplynutí lhůty jednoho roku od jeho spáchání.¹³⁷

---

¹³⁴ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 8., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Doplněk, 2012, s. 387 a násl.

¹³⁵ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010, xxii, s. 15 a násl.

¹³⁶ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010, xxii, s. 16.

¹³⁷ §65 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

Při ukládání sankce za disciplinární přestupek je nutné, aby orgán, jenž skutek studenta projednává, projednal přestupek po všech stránkách, zejména by měl přihlídnout k charakteru spáchaného jednání studenta, k povaze disciplinárního přestupku, ke všem možným okolnostem, pro které došlo ze strany studenta ke spáchání disciplinárního přestupku, i k dosavadnímu chování studenta na půdě příslušné vysoké školy. Rozhodující orgán nesmí opomenout též případnou snahu studenta, která vedla k nápravě onoho přestupkového jednání. Při projednávání sankce

by se příslušný orgán měl zabývat i pohnutkami, které studenta vedly ke spáchání předmětného skutku. Je vidno, že materiální stránka by v případě určení sankce za disciplinární přestupek měla hrát poměrně významnou roli.¹³⁸

3.4 Disciplinární rozhodnutí

Ve veřejné správě se setkáváme s různými typy a druhy správních rozhodnutí. Rozčlenění druhů a typů rozhodnutí je zapotřebí. Díky onomu členění pak můžeme na určité druhy a typy rozhodnutí klást různé nároky, a tedy i kritéria, která musejí jednotlivá rozhodnutí naplnit, aby došlo ke snížení jejich nesprávnosti, nezákonnosti a napadnutelnosti. Různá rozhodnutí musejí splňovat různé charakteristické rysy, tudíž musejí naplňovat určitá kritéria. Z hlediska právní teorie se setkáváme s různorodými přístupy autorů, kteří se zabývají členěním správních rozhodnutí.¹³⁹

Z pohledu studenta vysoké školy se disciplinárním rozhodnutím rozhoduje o jeho právech a povinnostech. Rozhodování o právech a povinnostech studenta vysoké školy je obsaženo zejména v §68 zákona o vysokých školách.¹⁴⁰ Vysoká škola vydává rozhodnutí o povolení mimořádného opravného termínu zkoušky, o povolení opakovat část studia, o přerušení studia, uznání zkoušek nebo o splnění studijních povinností, přiznání stipendia, vyměření poplatku spojeného se studiem, nesplnění požadavků vyplývajících ze studijního programu dle studijního

---

¹³⁸ §65 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

¹³⁹ SKULOVÁ, Soňa. Rozhodování ve veřejné správě: (některé správně vědní a správně právní aspekty). Brno: Masarykova univerzita, 1995, s. 69.

¹⁴⁰ §68 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

a zkušebního řádu, o disciplinárním přestupku a o vyloučení ze studia pro své podvodné jednání učiněné v přijímacím řízení, díky kterému byl přijat ke studiu.¹⁴¹

Rozhodnutí o právech a povinnostech studenta vysoké školy, musí naplňovat určitá kritéria. Z obecného hlediska by i toto rozhodnutí mělo naplňovat základní hledisko individuálního správního aktu, neboť se rozhoduje o konkrétních právech určitého subjektu. Těmito obecnými znaky by mělo být jednání subjektu na základě zákona, jednostranný autoritativní výrok, který obsahuje bližší určení práv a povinností, tento výrok musí směřovat vůči adresátovi, který není podřízen danému subjektu, adresát není v rovném postavení vůči subjektu, který správní akt vydává, správní akt se vztahuje na konkrétní věc a je právně závazný a vynutitelný.¹⁴²

Na disciplinární správní rozhodnutí jsou pak kladeny i další náležitosti, jako například označení rozhodnutí, písemná forma, označení orgánu, způsobu a lhůty pro odvolání atd.¹⁴³

Předmětem disciplinárního rozhodnutí je rozhodnutí o právech a povinnostech studenta příslušným orgánem vysoké školy na základě zákona a vnitřních předpisů vysoké školy. Jedná se o rozhodnutí vycházejícího z deliktního jednání studenta, za které je dle předpisů vysoké školy odpovědný. Rozhoduje se o jeho konkrétních právech a povinnostech v individuálně určené věci. Konkrétní rozhodnutí se stává výsledkem rozhodovacího procesu disciplinárního orgánu v disciplinárním řízení. Disciplinární rozhodnutí tvoří ve větší míře konečnou fázi disciplinárního řízení. Z tohoto pohledu tvoří základ stability a ustálenosti. Nemělo by vykazovat znaky nahodilosti a lehkomyšlnosti. Často bývá kladen důraz na odůvodnění disciplinárního rozhodnutí.¹⁴⁴

Odůvodnění rozhodnutí o spáchání disciplinárního přestupku studentem je jedním ze základních znaků, které musí disciplinární rozhodnutí naplnit. Disciplinární rozhodnutí musí být řádně odůvodněno z toho důvodu, aby bylo naplněno právo na spravedlivý proces, které se zde uplatní, jakožto jedno z práv základních. Rozhodnutí týkající se disciplinárního přestupku musejí být řádně odůvodněna, neboť by jinak, pokud by došlo na rozhodování ve správním soudnictví, mohlo být takové rozhodnutí zrušeno právě pro absenci dostatečného odůvodnění. Odůvodnění by nemělo obsahovat pouze zákonné definice toho, čeho se student

---

¹⁴¹ §68 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.

¹⁴² SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualiz. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 117.

¹⁴³ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. prosince 2011, sp. zn. 4 As 26/2011.

¹⁴⁴ SKULOVÁ, Soňa. *Rozhodování ve veřejné správě: (některé správně vědní a správně právní aspekty)*. Brno: Masarykova univerzita, 1995, s. 69 a násl.

dopustil, ale měl by v něm být obsažen i proces rozhodování disciplinárního orgánu, včetně vypořádání se disciplinárního orgánu s námitkami studenta účastníčím se řízení. Nejen řádné odůvodnění, ale i výrok rozhodnutí, jímž se vyslovuje vina studenta, musí obsahovat popis skutku a uvedení porušení všech právních či vnitřních předpisů, kterých se student dopustil. Výrok musí obsahovat také vyslovení viny a uložení určité sankce nebo vyslovení o upuštění od potrestání.¹⁴⁵

V případě, že disciplinární rozhodnutí neobsahuje odůvodnění vůbec nebo je odůvodnění nedostatečné, je ono rozhodnutí nepřezkoumatelné. Nepřezkoumatelné rozhodnutí pro nedostatek důvodů v odůvodnění není založeno na dílčích nedostatcích, nýbrž na absenci skutkových důvodů. Nepřezkoumatelnost odůvodnění v sobě může obsahovat různé druhy vad rozhodnutí.

Jednak se může jednat o rozhodnutí, kdy správní orgán opřel svůj výrok o skutečnosti, které nebyly v řízení vůbec zjišťovány, jednak se může jednat o důvody, kdy rozhodnutí neobsahuje žádné skutkové závěry a jednak se může jednat o rozhodnutí, kde disciplinární orgán rozhodl bez provedení dokazování.¹⁴⁶ Nepřezkoumatelnost rozhodnutí může být dána i pro jeho nesrozumitelnost. Nesrozumitelností se pak rozumí stav rozhodnutí, ze kterého nelze určit z výrokové části, co měl orgán příslušný k rozhodování vůbec na mysli. Výrok je v dané části buďto nesrozumitelný nebo vnitřně rozporný.¹⁴⁷

Pro shrnutí můžeme říci, že za rozhodnutí je považován jakýkoliv úkon vysoké školy, kterým se zakládají, mění nebo ruší práva a povinnosti studenta vysoké školy. Speciálním druhem disciplinárního rozhodnutí je pak rozhodnutí o nepřijetí uchazeče na vysokou školu, který se pro své podvodné jednání na vysokou školu dostal. Specialita spočívá v tom, že se jedná o uchazeče, který se sice na školu dostal, ale formálně ještě nemusí být jejím studentem, tedy zde dochází k disciplinárnímu rozhodnutí, které má účinky ve vnějším světě mimo organizační strukturu. Všechna rozhodnutí učiněná vysokou školou vůči studentovi se musí řídit alespoň základními zásadami veřejné správy. Vysoká škola při jejich vydávání musí postupovat jen zákonem, případně vnitřními předpisy dovozeným způsobem. Vysoká škola není oprávněna činit to, co jí zákony ani vnitřní předpisy neumožňují. Vysoká škola může uplatňovat svou pravomoc jen v rozsahu, v jakém jí byla svěřena zákonem. Vysoká škola může také zasahovat do práv studentů jen v rozsahu, který je nezbytný k nastolení disciplíny uvnitř organizační

---

¹⁴⁵ KUDROVÁ, Veronika. Soudní přezkum rozhodnutí vysoké školy z pohledu vybrané judikatury. *Správní právo*, 2009, roč. 7, č. 42, s. 238 a násl.

¹⁴⁶ KUDROVÁ, Veronika, RIGEL Filip. K požadavku přezkoumatelnosti rozhodnutí vysokých škol. *Právní rádce*, 2010, roč. 18, č. 11, s. 42.

¹⁴⁷ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. prosince 2003, sp. zn. 2 Ads 58/2003.

struktury. Disciplinární orgán by v rámci rozhodování o disciplinárním přestupku měl dbát na to, aby nedocházelo k překvapivým rozhodnutím. Disciplinární orgán také musí dbát na to, aby byl zjištěn stav věci alespoň v takovém rozsahu, aby mohl být spolehlivě prokázán. Mezi další zásady, které lze uplatnit na poli rozhodnutí vysoké školy, lze zařadit zásadu rychlosti, zásadu poučovací, zásadu informovanosti, zákaz diskriminace, zásadu dobré správy a jiné.¹⁴⁸

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo vymezit pojem disciplinárního přestupku studenta vysoké školy a analyzovat jeho skutkovou podstatu z hlediska znaků obecných a zvláštních. Dále jsem se věnoval podmínkám, za kterých mohou vysoké školy vydávat své vnitřní předpisy a jaký charakter tyto předpisy mají, v jaké formě jsou vydávány. V neposlední řadě jsem se zabýval problematikou disciplinárního rozhodnutí, které je vydáváno v rámci disciplinárního řízení. Disciplinární přestupek studenta vysoké školy bývá potrestán různými způsoby. V konečném důsledku však může představovat zásah do subjektivních práv studenta na vzdělání, a to v případech, kdy dochází k ukončení studia v rámci disciplinárního řízení. Ve své práci jsem se tedy důkladně zaměřil na skutkovou podstatu disciplinárního deliktu na půdě vysoké školy. V rámci řešení dané problematiky jsem upozornil v jednotlivých kapitolách na určité problémy, které vyvstaly díky nedostatečné pozornosti, jež je tomuto tématu dosavadní právní teorií i praxí věnována.

První výzkumná otázka zní: Za jakých podmínek a v jaké formě může vysoká škola vydávat své vnitřní předpisy? K této výzkumné otázce byla stanovena hypotéza, že možnost vydávat vnitřní předpisy vysoké škole umožňuje zákon ve formě podzákonných aktů. Vysoká škola vystupuje z pozice samosprávné korporace, ovšem ne ve všech oblastech. Tato pozice se vyznačuje také tím, že vysoká škola k řízení svých záležitostí využívá vlastní normotvornou činnost. Jedná se o specifickou činnost, která je vysoké škole svěřena zákonem a slouží především jako činnost řídicí. Samosprávný charakter vysoké školy je vymezen v §6 zákona o vysokých školách. Vydávání vnitřních předpisů znamená, že vysoká škola je nadána autonomní normotvorbou. Vnitřní předpisy vysoké školy mají zejména organizační povahu, to plyne z potřeby vysoké školy upravit vztahy na svém poli působnosti. Vysoká škola může vydávat své vnitřní předpisy pouze v mezích zákona. Na vnitřní předpisy se nelze dívat pouze jako na akt

---

¹⁴⁸ KUDROVÁ, Veronika. K požadavku přezkoumatelnosti rozhodnutí vysokých škol II: Vybraná rozhodnutí. *Právní rádce*, 2011. roč. 19, č. 6, s. 28 a násl.

samosprávy, jelikož vysoká škola vykonává i správu přenesenou, jelikož vysoká škola vykonává v určité míře i správu veřejnou. Hypotéza k této výzkumné otázce tedy byla potvrzena.

Druhá výzkumná otázka zní: Jaké jsou znaky skutkové podstaty disciplinárního přestupku? K této výzkumné otázce byla stanovena hypotéza, že disciplinární přestupek studenta vysoké školy vykazuje obdobné znaky, jako znaky skutkové podstaty trestného činu, či přestupku. Disciplinární přestupek studenta vysoké školy je charakteristický svou povahou. Jedná se o delikt narušující disciplínu uvnitř organizační struktury vysoké školy. V současné době převažuje na poli určujícím vymezení toho, jaké jednání je či není disciplinárním přestupkem, materiální pojetí disciplinárního přestupku. Tedy se jedná o takové pojetí, že se primárně postihují jednání společensky škodlivá a vysoká škola je tak na své půdě nemůže v žádném případě tolerovat. Ovšem toto pojetí koliduje s pojetím formálním, a to především v tom kontextu, že současné předpisy vysokých škol obsahují jen skutkové podstaty těch nejobecnějších disciplinárních přestupků, popřípadě do svých předpisů převezmou pouze zákonnou definici pro určení disciplinárního přestupku a tím se spokojí pouze s materiálním pojetím disciplinárního přestupku. Formální znaky disciplinárního přestupku jsou charakterizovány zejména jeho subjektem, subjektivní stránkou disciplinárního přestupku, objektem a objektivní stránkou disciplinárního přestupku. V těchto základních znacích tedy vykazují určitou podobnost s formálními znaky skutkové podstaty trestného činu případně deliktu. I tato hypotéza k výzkumné otázce tedy byla potvrzena.

Třetí výzkumná otázka zní: Jaké náležitosti musí splňovat disciplinární rozhodnutí k tomu, aby mohlo být vydáno v rámci disciplinárního řízení a který orgán jej vydává. K této výzkumné otázce se pojí hypotéza, že disciplinární rozhodnutí musí obsahovat jednak znaky obecné, a jednak znaky zvláštní. Musí být též vydáno specifickým orgánem, disciplinární komisí. Hlavním účelem disciplinárního řízení na úseku vysokého školství je zajistit disciplínu uvnitř vnitroorganizační struktury. Mělo by působit jednak preventivně a také represivně. Zákon o vysokých školách, konkrétně § 69 stanoví, že disciplinární řízení zahajuje disciplinární komise. Studentovi by již během disciplinárního řízení mělo být plně vysvětleno, co je mu kladeno za vinu a na základě jakých důkazních prostředků má být o disciplinárním deliktu rozhodnuto. Účelem disciplinárního řízení je pak zjistit, zda se daný skutek stal či nikoliv a zda je vůbec spáchal student, který je v návrhu na disciplinární řízení označen. Disciplinární delikt může spáchat pouze disciplinárně odpovědný student vysoké školy. Disciplinární rozhodnutí je rozhodnutím o právech a povinnostech studenta. Jako takové by mělo naplňovat obecné znaky individuálního správního aktu. Disciplinární rozhodnutí je konečnou fází disciplinárního řízení. Důraz je kladen na odůvodnění rozhodnutí. Disciplinární orgán musí při vedení disciplinárního řízení dbát na to,

aby byl spolehlivě zjištěn stav projednávané věci. Rozhodnutí o disciplinárním přestupku studenta vysoké školy vydává děkan na základě návrhu disciplinární komise. První hypotéza k této výzkumné otázce tedy potvrzena byla, druhá hypotéza bohužel potvrzena nebyla, jelikož disciplinární komise pouze podává návrh na vydání disciplinárního rozhodnutí.

Závěrem bych chtěl říci, že zpracování tématu disciplinárních přestupků studentů vysokých škol vedlo jednak k potvrzení třech hypotéz a jednak k vyvrácení hypotézy poslední. Došlo tedy na zodpovězení veškerých výzkumných otázek položených v úvodu práce. Tato diplomová práce naplnila svůj účel, jelikož došlo k analýze problémů spojených s disciplinárními delikty páchanými studenty vysokých škol. Tato diplomová práce také nastínila mnohá témata, která by v budoucnu mohla být předmětem zájmu detailnějšího vědeckého výzkumu a zpracování. Zpracování této diplomové práce potvrdilo mé obavy v úvodu práce, které se týkaly dosavadního zpracování. Právní problematika zabývající se tímto tématem vykazuje bohužel značné mezery, které si vyžadují detailnější rozpracování.

Zdroje

Monografie

1. BERAN, Karel. *Právnícké osoby veřejného práva*. Praha: Linde, 2006, 191 s.
2. BOHADLO, David, Lukáš POTĚŠIL a Jan POTMĚŠIL. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury*. V Praze: C.H. Beck, 2013, xiv, 206 s.
3. FILIP, Jan. *Ústavní právo České republiky*. 4. opr. a dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 556 s.
4. GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 308 s.
5. HENDRYCH, Dušan. *Právnícký slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, xxii, 1459 s.
6. HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, xxxiv, 792 s.
7. HENDRYCH, Dušan. *Správní věda: teorie veřejné správy*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 231 s.
8. JELÍNEK, Jíří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, 904 s.

9. JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o výkonu vazby, zákon o výkonu trestu odnětí svobody, advokátní tarif. 2., akt. vyd.* Praha: Leges, 2011, 1280 s.
10. JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo: zvláštní část. 6. vydání.* Brno: Masarykova univerzita, 2009, 399 s.
11. JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo: zvláštní část: studijní text pro bakaláře.* Brno: Masarykova univerzita, 2013, 280 s.
12. KNAPP, Viktor. *Teorie práva.* Praha: C.H. Beck, 1995, xvi, 247 s.
13. KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy. 2., aktualiz. a přeprac. vyd.* Praha: Linde Praha, 2008, 346 s.
14. KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva.* Praha: Linde, 2007, 399 s.
15. KRATOCHVÍL, Vladimír. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné: obecná část.* Praha: C.H. Beck, 2009, xxxvii, 797 s.
16. MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního. 5. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2010, xxii, 226 s.
17. NEDOROST, Libor. *Právní úprava vysokého školství.* Praha: Eurolex Bohemia, 2003, 189 s.
18. PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty.* V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi, 420 s.
19. PRŮCHA, Petr. *Právní úprava přestupků.* Brno: Masarykova univerzita, 1993, 68 s.
20. PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část. 8., dopl. a aktualiz. vyd., (V nakl. Doplněk 3).* Brno: Doplněk, 2012, 427 s.
21. PRŮCHA, Petr. *Základní pojmy a instituty správního práva.* Brno: Masarykova univerzita, 1998, 420 s.
22. SKULOVÁ, Soňa. *Rozhodování ve veřejné správě: (některé správně vědní a správně právní aspekty).* Brno: Masarykova univerzita, 1995, 131 s.
23. SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo. 3., aktualizované a upravené vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 497 s.
24. SLÁDEČEK, Vladimír, Olga POUPEROVÁ. *Správní právo: zvláštní část: (vybrané kapitoly).* Praha: Leges, 2011, 416 s.
25. SOLNAŘ, Vladimír, Jaroslav FENYK, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Marie VANDUCHOVÁ. *Systém českého trestního práva.* Praha: Novatrix, 2009, 283 s.

Odborné články

26. BERAN, Karel. Právní povaha univerzity. *Právník*. 2005, roč. 144, č. 3, s. 260-283.
27. DVOŘÁČEK, Dan. Právní povaha předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*. 2006, roč. 14, č. 24, s. 882-887.
28. HAVLAN, Petr, NEUMANNOVÁ, Hana. Veřejné vysoké školy jako subjekty vlastnického a jiných majetkových práv. *Právní rozhledy*, 2006, č. 6, s. 199-205.
29. KOUDELKA, Zdeněk. Zájmová samospráva a její předpisy. *Bulletin advokacie*. 2001, č. 5, s. 8-18.
30. KUDROVÁ, Veronika. Soudní přezkum rozhodnutí vysoké školy z pohledu vybrané judikatury. *Správní právo*, 2009, roč. 7, č. 42, s. 233-242.
31. KUDROVÁ, Veronika. K požadavku přezkoumatelnosti rozhodnutí vysokých škol II: Vybraná rozhodnutí. *Právní rádce*, 2011, roč. 19, č. 6, s. 27-38.
32. KUDROVÁ, Veronika, RIGEL Filip. K požadavku přezkoumatelnosti rozhodnutí vysokých škol. *Právní rádce*, 2010, roč. 18, č. 11, s. 42-46.
33. MATES, Pavel. Disciplinární delikty podle zákona o vysokých školách. *Právo a podnikání*. 1998, roč. 7, č. 12, s. 28-29.
34. MATES, Pavel, MAZANEC, Michal. Disciplinární správní delikty. *Právník*, 2001, roč. 136, č. 7, s. 592-615.
35. SLÁDEČEK, Vladimír. Ještě k povaze předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*. 2008, roč. 16, č. 4, s. 130-138.

Právní předpisy

36. Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 24/2017 Sb. účinném ke dni 21. 2. 2017.
37. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.
38. Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů.
39. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
40. Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

Judikatura

41. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. ledna 2006, sp. zn. 5 As 4/2005.
42. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2007, sp. zn. 8 As 17/2007.
43. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 31. října 2008, sp. zn. 7 Afs 17/2008.
44. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. února 2005, sp. zn. A 6/2003.
45. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. září 2011, sp. zn. 8 As 41/2010.
46. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. prosince 2011, sp. zn. 4 As 26/2011.
47. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. prosince 2003, sp. zn. 2 Ads 58/2003.
48. Nález Ústavního soudu ze dne 9. července, sp.zn. Pl. ÚS 6/03.

Internetové zdroje

49. HULMÁK, Milan. *Právní jednání a jeho vady* [online]. beck-online.cz, [cit. 27. června .2017]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembrgipxe3s7hbpxgzszs&groupIndex=0&rowIndex=0>>.
50. *Disciplinární řád Právnické fakulty Masarykovy univerzity* [online]. is.muni.cz, 5. června 2017 [cit. 25. července 2017]. Dostupné na <https://is.muni.cz/do/law/ud/predp/vnitr/Disciplinari_rad_s_podpisem.pdf>.
51. GERLOCH, Aleš. *Právnický slovník* [online]. beck-online.cz, [cit. 19. června 2017]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfwp64zrguxha4tbozxsx3pmryg65tfmrxg643u&groupIndex=15&rowIndex=0>>.
52. HULMÁK, Milan. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část* [online]. beck-online.cz [cit. 27. června 2017]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgrpwk5tlgiyc443cl4zdamjls144dsx3qmyzdqojv>>.

Shrnutí

Vysoké školy jsou samosprávné veřejnoprávní korporace, které spadají do systému terciálního vzdělání. Vysoké školy zprostředkovávají činnost výchovnou, vzdělávací, výzkumnou, uměleckou a vědeckou. Vysoká škola je zřízena na základě zákona, v jeho mezích je pak nadána samosprávnou působností. Vysoká škola ve své samostatné působnosti může vydávat své vnitřní předpisy. Vnitřní předpisy vysoké školy mají zejména charakter organizačních aktů. Předpisy vysokých škol mají podzákonný charakter. Jedná se o výsledek autonomní činnosti vysoké školy.

Disciplinární přestupek studenta vysoké školy spadá do oblasti deliktů správních. Je charakteristický tím, že se jedná o narušení disciplíny uvnitř organizačního uskupení jedním fyzické osoby. Tato osoba je zpravidla členem daného organizačního uskupení. Specifikum disciplinárního správního deliktu je, že se jeho následky nemohou projevit mimo organizační uskupení. Základní vymezení disciplinárního přestupku studenta vysoké školy nalezneme v zákoně o vysokých školách. Bližší specifika disciplinárních přestupků pak nalezneme v jednotlivých disciplinárních rádech vysokých škol a fakult.

Znaky skutkové podstaty disciplinárního přestupku se shodují se znaky skutkové podstaty trestných činů, ovšem musíme dát pozor na zvláštní charakter disciplinárního přestupku.

Základním znakem skutkové podstaty disciplinárního přestupku je subjekt, tím může být v našem případě pouze student vysoké školy. Dalším znakem skutkové podstaty je subjektivní stránka disciplinárního přestupku. Ta popisuje psychický vztah osoby ke spáchanému přestupku. Objekt disciplinárního přestupku je taktéž jedním ze znaků skutkové podstaty. Za objekt pak především považujeme pořádek a disciplínu. Posledním znakem je objektivní stránka. Ta je určena jednáním, následkem a příčinnou souvislostí mezi nimi.

Disciplinární řízení je samosprávná pravomoc na úseku vysokého školství, která je vysokým školám svěřena zákonem, kterou vysoká škola uplatňuje vůči studentům, kteří se dopustili disciplinárního přestupku. Disciplinární řízení slouží k zajištění disciplíny uvnitř vysoké školy. Disciplinární řízení vede disciplinární komise se studentem, který je podezřelý ze spáchání disciplinárního přestupku. Výsledkem je disciplinární rozhodnutí vydané děkanem na návrh disciplinární komise.

Klíčová slova: vysoká škola, disciplinární přestupek, student, skutková podstata disciplinárního přestupku, disciplinární řízení, disciplinární rozhodnutí

Abstract

Universities are self-governing public corporations that are part of the tertiary education system. Universities mediate educational, research, artistic and scientific activities. The college is established on the basis of a law, but within its limits it is gifted with self-governing powers. The college may, in its independent capacity, issue its internal regulations. The internal regulations of the college have, in particular, the character of organizational acts. Higher education regulations have a subordinate character. It is the result of the autonomous activities of the college.

The disciplinary offense of a college student falls within the field of administrative offenses. It is characterized by the disruption of discipline within the organizational group by the action of a natural person. This person is, as a rule, a member of the organizational group. The specificity of a disciplinary administrative offense is that its consequences can not manifest itself outside the organizational group. The basic definition of the disciplinary offense of a college student can be found in the higher education act. Further specifics of disciplinary offenses can be found in individual disciplinary ranks of universities and faculties.

The signs of the nature of the disciplinary offense coincide with the facts of the criminal offense, but we must pay attention to the special nature of the disciplinary offense. The basic feature of the fact of a disciplinary offense is an entity, which in our case may be only a college student. Another feature of the facts is the subjective aspect of a disciplinary offense. It describes the person's psychic relationship to the misdemeanor. The object of a disciplinary offense is also one of the facts. For the object we consider especially order and discipline. The last character is an objective page. This is determined by the action, consequence and causal link between them.

Disciplinary proceedings are self-governing powers in the higher education sector, which is entrusted to higher education institutions by the law that the college applies to students who have committed a disciplinary offense. Disciplinary proceedings serve to ensure discipline within college. Disciplinary proceedings lead a disciplinary board with a student who is suspected of committing a disciplinary offense. The result is a disciplinary decision issued by the dean on a proposal from the disciplinary board.

Keywords: college, disciplinary offense, student, factual nature of disciplinary offense, disciplinary proceedings, disciplinary decisions